



T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**PANDEMİ SÜRECİNİN AMATÖR SPORCULAR VE SPOR SEKTÖRÜ
ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Delil KOÇ

Danışman: Prof. Dr. Abdullah CANİKLİ

TOKAT- 2023

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Prof. Dr. Abdullah CANİKLİ danışmanlığında hazırlamış olduğum “Pandemi Sürecinin Amatör Sporcular ve Spor Sektörü Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

25/09/2023

Delil KOÇ



JÜRİ KABUL VE ONAY

Delil KOÇ tarafından hazırlanan “**Pandemi Sürecinin Amatör Sporcular ve Spor Sektörü Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi**” adlı tez çalışmasının savunma sınavı 25.09.2023 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)**İmzası**

Üye (Başkan) :.....

.....

Üye :.....

.....

Üye :.....

.....

Üye :.....

.....

Üye :.....

.....

ONAY

...../...../.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ÖZET

PANDEMİ SÜRECİNİN AMATÖR SPORCULAR VE SPOR SEKTÖRÜ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Koç, Delil

Yüksek Lisans, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Abdullah CANIKLI

Temmuz 2023, xiii + 70 sayfa

İnsan için sağlık ve sağlıklı yaşamak her şeyden daha önemlidir. Doğası gereği bedeni hareketle yoğrulmuş insan için sağlık ve sağlıklı yaşam demek spor demektir. Bugünkü çağda spor modern toplumlar için en yaygın ve en etkili yapılanmalardan bir tanesidir. Spor bu çağda yalnızca insanların fiziksel ve psikolojik yönlerden güç kazanmasını sağlayan bir etkinlik olmaktan çıkmış, toplumların gelişmişlik göstergesi durumuna yükselmiştir. Bu bağlamda sporun insanın bedenini ve ruhen gelişmesinin sağlamasının yanı sıra toplumun modernize edilmesinde de etken bir unsurdur. Zaman itibarıyla dünya Covid-19 korona virüs salgını nedeniyle zor zamanlar yaşamaktadır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden kolay örnekleme diğer adıyla elverişli örnekleme kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak amacına yönelik olarak elde edilmek istenilen verilerin sağlanmasında nitel veri toplama yöntemlerinden açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada, pandemi sürecinin sonlarına doğru amatör sporcular ve spor sektörü üzerindeki etkilerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla Şanlıurfa ilindeki amatör sporculara ve spor salonu işletmecilerine açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Formun birinci bölümünde spor ve spor salonu işletmecilerinin demografik bilgileri olarak, cinsiyet, yaş, öğrenim durumu ve mesleklere dair bilgilere yer verilirken, ikinci bölümde ise pandemi sürecinin amatör sporcular ve spor sektörü üzerindeki etkilerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla sporculara ve spor salonu işletmecilerine dair 30 soru yer almaktadır. Toplamda çalışma içerisinde görüşme formunda 35 soru mevcuttur. Araştırmadan toplanan veriler, içerik analizi yönteminden yararlanılarak analiz edilmiştir. Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve işletmecilerin isimlerinde kodlama yapılarak gizlilik esasına özen gösterilmiş ve her bir sporcu ve işletmeci için S (Sporcu), SS (Spor Salonu) olarak kodlama sistemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarının 18-55 yaş aralığındaki 20 sporcu ve 6 spor salonu işletmecileri oluşturmaktadır. Araştırmaya ait veriler amatör sporculardan ve spor salonu işletmecilerinden elde edilmiştir. Araştırma 6 spor salonu işletmecisi ve 20 sporcu olmak üzere toplam 26 bireyin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada bireylerin ve toplumların yaşamında bu denli büyük bir öneme sahip olan sporun ve sporcuların Pandemi sürecinde bu salgından etkilenme durumları ve Pandeminin sportif

faaliyetler üzerindeki etkileri irdelenecek aynı zamanda, çalışmada Şanlıurfa ilindeki spor salonu işletmecilerine ve amatör sporculara spora dair sorular yöneltilerek pandeminin spora olan etkisi ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Spor, Sporcu, Amatör Sporcu, COVID-19, Salgın



ABSTRACT

EXAMINING THE EFFECTS OF THE PANDEMIC PROCESS ON AMATEUR ATHLETES AND THE SPORTS SECTOR

Koç, Delil

Master's Thesis, Physical Education and Sports Department

Advisor: Prof. Dr. Abdullah CANIKLI

July 2023, xiii + 70 Pages

Health and healthy living are of paramount importance for human beings. By its very nature, health and healthy living for individuals shaped by physical activity equate to sports. In today's era, sports have become one of the most widespread and effective endeavors in modern societies. In this age, sports have evolved beyond being merely an activity that enables individuals to gain strength in physical and psychological aspects; they have risen to the status of an indicator of societal advancement. In this context, sports serve as a factor not only in the physical and mental development of individuals but also in the modernization of society. Over time, the world has been facing challenging times due to the COVID-19 coronavirus pandemic.

In this research, a qualitative research method, namely convenient sampling was employed. For data collection in the research, a semi structured interview form consisting of open ended questions designed to obtain data relevant to the research objectives was used as a qualitative data collection method. In the research, a semi structured interview form consisting of open ended questions was administered to amateur athletes and gym operators in Şanlıurfa province with the aim of determining their opinions regarding the effects of the pandemic on them towards the end of the pandemic process. The first section of the form includes demographic information of sports and gym operators, such as gender, age, education level, and occupation, while the second section consists of 30 questions related to the opinions of athletes and gym operators about the effects of the pandemic process on amateur athletes and the sports sector. In total, there are 35 questions in the interview form. The data collected from the research were analyzed using content analysis method. Privacy was ensured by coding the names of the participating athletes and operators, and a coding system consisting of A (Athlete) and GO (Gym Operator) was used for each athlete and operator. The participants of the research consisted of 20 athletes and 6 gym operators in the age range of 18-55. The data for the research were obtained from amateur athletes and gym operators. The research was conducted with the participation of a total of 26 individuals, including 6 gym operators and 20 athletes.

This study examines the impact of the pandemic on sports and athletes, which hold such significant importance in the lives of individuals and societies, as well as the effects of the pandemic on sports activities. At the same time, the study sheds light on the impact of the

pandemic on sports by directing questions related to sports to gym operators and amateur athletes in Şanlıurfa province.

Keywords: Pandemic, Sport, Athlete, COVID-19, Outbreak, Amateur Athlete



İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME	i
JÜRİ KABUL VE ONAY	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
Problem.....	3
Araştırmanın Problem Cümlesi	4
Alt Problemler	4
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	4
Sayıtlar.....	4
Sınırlılıklar.....	5
Tanımlar.....	5
BÖLÜM II.....	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
PANDEMİ SÜRECİ, SPORCULAR VE SPOR SEKTÖRÜ KAVRAMLARI	6
Pandemi Tanımı.....	6
Beden Eğitimi	8
Spor ve Sporcu Kavramları	9
Spor Kavramı.....	9
Sporcu Kavramı.....	11
Sporcuların Temel Gereksinimleri.....	12
Sporun İşlevleri.....	13
Sporun Yararları	14
Sporun Fiziksel Yararları.....	15
Sporun Psikolojik Yararları	16
Sporun Sosyal Yararları.....	17
Sporun Sağlığa Yararları	19
Sportif Faaliyetler	21

Sportif Faaliyet Türleri	21
İzlemeye Yönelik Sportif Faaliyetler	21
Katılıma Yönelik Spor ve Fiziksel Etkinlik Hizmetleri	22
Fiziksel Etkinlikler	24
Bireylerin kendi bünyelerinde yaptıkları fiziksel aktiviteler	25
Profesyonel Destekli Fiziksel Etkinlik Hizmetleri	25
Açık ve Kapalı Alan Spor Etkinlikleri	25
Spor ve Sağlık.....	31
Pandemi Sürecinin Spor Üzerindeki Etkileri.....	32
Pandemi Sürecinin Sporcu Üzerindeki Etkileri	33
BÖLÜM III	37
YÖNTEM.....	37
Araştırmanın Modeli.....	37
Çalışma Grubu.....	37
Veri Toplama Süreci.....	38
Veri Toplama Araçları.....	39
Verilerin Analizi	39
BÖLÜM IV	41
BULGULAR	41
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı	41
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin İlgi Duydukları Spor Dallarının Dağılımı	42
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi Sürecinde Hangi Spor Branşları Daha Çok Etkilenmiştir” Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı	42
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi sürecinde spora devam ettiniz mi?” Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı	43
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin Pandemi Sürecinde Hangi Tür Fiziksel Aktiviteler Gerçekleştirildiniz? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı	44
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi Sürecinde Sporcuların Temel İhtiyaçları Giderilmiş midir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı	44
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Sporcuların temel ihtiyaçlarının giderilmesinde yapılan çalışmalar yeterli midir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı	45

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Spor faaliyetlerinin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesini sağlamak mümkün müdür? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı.....	46
Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Spor faaliyetlerinin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesini sağlamak mümkün müdür?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 9’da gösterilmiştir.	46
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi süreci spor salonundaki spor faaliyetlerine etki etmiş midir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı.....	47
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi sürecinde spor salonlarında gereken tedbirlerin alındığını düşünüyor musunuz? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı	48
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi sürecinde sporcuların psikolojik anlamda etkilendiğini düşünüyor musunuz? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı	49
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Sporcuların pandemi sürecinde spor faaliyetlerinde ne gibi aksaklıklar yaşanmıştır? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı.....	49
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Kadın sporcuların pandemi sürecinde yaşadığı olumsuzluklar nelerdir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı.....	50
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Erkek sporcuların pandemi sürecinde yaşadığı olumsuzluklar nelerdir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı.....	51
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi sürecine yönelik sporcuların bilinçlendirildiğini düşünüyor musunuz? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı .	52
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Spor sektöründe yaşanan aksaklıklar takım sporcularına nasıl etki etmiştir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı.....	53
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Spor salonları bu dönemde ne gibi bir mağduriyetle karşılaşmıştır? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı.....	54
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi döneminde uygulanan antrenman programları size sporda verimlilik sağlıyor muydu? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı	55
Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Aktif olarak spor faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için önerileriniz nelerdir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı	56
BÖLÜM V.....	58

SONUÇ VE ÖNERİLER	58
KAYNAKLAR.....	64



TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerine Ait Demografik Bilgilerin Dağılımı	38
Tablo 2. Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Eğitim Durumu Dağılımı	41
Tablo 3. Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin İlgi Duydukları Spor Dallarının Dağılımı ..	42
Tablo 4. Pandemi Sürecinde En Çok Etkilenen Spor Branşlarına Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	43
Tablo 5. Pandemi Sürecinde Spora Devam Edilip Edilmediğine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	43
Tablo 6 .Pandemi Sürecinde Hangi Tür Fiziksel Aktiviteler Gerçekleştirildiğine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	44
Tablo 7 .Pandemi Sürecinde Sporcuların Temel İhtiyaçlarının Giderilmesine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı.....	45
Tablo 8 .Pandemi Sürecinde Sporcuların Temel İhtiyaçlarının Giderilmesinde Yapılan Çalışmaların Yeterliliğine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	46
Tablo 9. Spor Faaliyetlerinin Bu Süreçte Sağlıklı Bir Şekilde Gerçekleşebilmesini Sağlamanın Mümkün Olup Olmadığına Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	47
Tablo 10. Pandemi Sürecinin Spor Salonundaki Spor Faaliyetlerine Etki Edip Etmediğine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı.....	47
Tablo 11. Pandemi Sürecinde Spor Salonlarında Gereken Tedbirlerin Alınıp Alınmadığına Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı.....	48
Tablo 12. Pandemi Sürecinde Sporcuların Psikolojik Anlamda Etkilendiğini Düşünüp Düşünmediklerine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı.....	49
Tablo 13. Sporcuların Pandemi Sürecinde Spor Faaliyetlerinde Ne Gibi Aksaklıklar Yaşandığına Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	50
Tablo 14. Pandemi Sürecinde Kadın Sporcuların Yaşadığı Olumsuzluklara Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	51

Tablo 15. Pandemi Sürecinde Erkek Sporcuların Yaşadığı Olumsuzluklara Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	52
Tablo 16. Pandemi Sürecinde Pandemi Sürecine Yönelik Sporcuların Bilinçlendirilme Durumuna Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	53
Tablo 17. Spor Sektöründe Yaşanan Aksaklıkların Takım Sporcularına Etkilerine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	54
Tablo 18. Spor Salonlarının Bu Dönemde Karşılaştığı Mağduriyete Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	55
Tablo 19. Pandemi Döneminde Uygulanan Antrenman Programları Size Sporda Verimlilik Sağlıyor Muydu Sorusuna Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı	56
Tablo 20. Aktif Olarak Spor Faaliyetlerinin Sürdürülebilmesi İçin Önerileriniz Nelerdir? Sorusuna Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı..	57

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

DSÖ :Dünya Sağlık Örgütü

HIV :Human Immunodeficiency Virus
(İnsan Bağışıklık Yetmezliği Virüsü)

AIDS :Acquired ImmuneDeficiency Syndrome
(Edinsel Bağışıklık Yetmezliği Sendromu)



BÖLÜM I

GİRİŞ

COVID-19 ilk olarak Çin’de Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde 31 Aralık 2019 yılında bilinmeyen vakalarının ortaya çıktığı açıklanmıştır. Vuhan’da bulunan Deniz Ürünlerinin satıldığı şehir pazarında kümелendiği ifade edilmiştir. Tespit edilen hastalarda yüksek ateş, solunum sıkıntısı ve radyolojik açıdan akciğer pnömoni uyumlu bulgulara rastlanılmıştır. Çin Halk Cumhuriyetine dair COVID-19 raporları doğrultusunda ölüm vakalarının çoğunlukla yaş ilerlemiş yaştaki diyabet, hipertansiyon, kanser, kronik akciğer rahatsızlığı olan bireyleri tehdit ettiği belirtilmiştir. İlk vaka 13 Ocak 2020 Taylan’da yaşayan 61 yaşındaki Çinli bir kadında görülmüştür. İmporte vakaların artarak diğer ülkelerde de görüldüğü bildirilmiştir. İlerleyen günlerde Mart 2020 itibari ile Çin’de hastalığın hızı yavaşlama tespit edilmiştir. Fakat İran, Kore, İtalya, gibi ülkelerde COVID- 19 hastaları ve buna bağlı olarak hızlı bir şekilde vefatlarda artış görülmeye başlanmıştır. 2020 yılının Mart ayıitibari ile sayı olarak 100 üzerinde devletlerde vakabildirimi yapılmıştır. 7 Ocak 2020 tarihinde insanlarda tespit edilmiş ve vakalar hızla aratarak ölümlere neden olmuştur. Bu tarihten itibaren sağlık çalışanları da virüs kapmıştır. İnsandan insana geçmesi nedeniyle hızlı yayılma göstermiştir. Ülkemizde COVID-19 ilk vakası 11 Mart 2020 tarihinde görülmüştür (Devecioğlu, Ö., 2020).

Günümüz dünyasında insanların şehirler, bölgeler ve ülkeler arasında artan hareketlerinden dolayı hastalıklar her zamankinden daha hızlı yayılmaktadır. Halkın bilinçlendirilmesi, bulaşıcı hastalıkların yayılmasını önlemede önemli bir rol oynamaktadır (Yaraş ve Ekici, 2023).

COVID-19 virüsünün ani ortaya çıkışı ve küresel salgını spor endüstrisine büyük mali kayıplar yaşattı. Kulüpler kapatıldı, müsabakalar yapılmadı, giyim ve spor malzemeleri satışları önemli ölçüde azaldı. Spor sektörü için büyük bir şok oldu. Sporculardan kulüplere, sponsorluklardan medyaya kadar sporun her unsuru etkilendi. Yavaş yavaş, COVID-19'un tüm dünyaya yayılmasıyla Tokyo'daki 2020 Olimpiyat ve Paralimpik Oyunları 2021'e ertelenirken, ülkemizde de spor faaliyetleri ve müsabakalara ara verilmiştir.

Kısa bir süre sonra bilim insanları, koronavirüsün nasıl davrandığının ve onu kontrol altına aldığının daha fazla farkına vardıkça, spor organizasyonları programlarını belirli kısıtlamalarla uygulamaya devam etti. COVID-19 salgını, spor endüstrisinde birçok değişikliği

beraberinde getirdi. Spor müsabakaları büyük küçük tüm spor müsabakalarında olduğu gibi seyircisiz yapıldı. Olimpiyatlar ilk kez yabancı seyirci olmadan yapıldı. Bu arada, olimpiyatlar yoluyla hastalığın ülkelerinde daha fazla yayılmasından endişe duyan Japon halkı, sokaklarda yürüdü ve yetkilileri olimpiyatları durdurmaya çağırdı (Goldman, 2021). Olimpiyatları düzenleyenler, Olimpiyatlara ev sahipliği yapmak için çok fazla mali, insani ve enerji maliyetine katlandı, ancak 2020 Olimpiyatları Japonlar için ekonomik olarak uygun değildi (Statista, 2021). Koronavirüs ilk kez olimpiyat sloganını değiştirdi. Orijinal olimpiyat sloganı olan “Daha Hızlı, Daha Yüksek ve Daha Güçlü”, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin önerisiyle “Birlikte Daha Hızlı, Daha Yüksek ve Daha Güçlü” olarak değiştirildi. Slogan, birlik ve beraberlik mesajını vurgulayarak katılımcı sporcuları ve dünya insanları koronavirüsü yenmek ve dünyayı daha yaşanır bir yer haline getirmek için birlikte çalışacak.

Pandemi spor ürünleri üretimini de etkiledi. Kulüp sporlarının ev sporlarına dönüşmesiyle müşterilerin spor malzemeleri satın alma zevkleri değişti. İnsanlar evde spor aletlerini kullanmaya daha yatkın hale geldi. Bu sırada spor kulüpleri kapatıldı ve kulüp spor malzemeleri alımı durduruldu. Havuzlar da kapatıldı ve insanlar ev havuzlarını kullandı ve hidroterapi ekipmanı üreticileri ev kullanımı için küçük boyutlu ekipman üretmeye başladı. Bu sayede spor malzemeleri üreticileri iflas etmemek için ürünlerini pandemi koşullarına ve halkın yeni ihtiyaçlarına göre değiştirdiler (Keshkar, S., and Karegar, G. A., 2022). Çoğu spor üreticisi ve perakendecisi de ürünlerini çevrimiçi mağazalarda satarak satış yönetimi uygulamalarını ve müşteri ilişkilerini değiştirdi (Happ E., et., 2021).

Küresel koronavirüs salgınından etkilenen bir diğer spor sektörü, pandeminin ilk aylarında tüm spor etkinliklerinin kapanması nedeniyle kafası karışan ve canlı spor programlarının olmaması karşısında ne yapacağını bilemeyen spor medyası oldu. Bu nedenle önceki yıllarda yapılan spor müsabakaları televizyonlarda tekrarlanırdı. Ayrıca muhabirler ne haber yapacaklarını, hangi haberleri yayınlayacaklarını bilemiyorlardı. Bu nedenle gazete ve dergilerin sayfaları spor haberlerinden yoksun kaldı ve çoğu pandemi döneminde sporun önemine dair bilgi ve birikimlere odaklandı. Sonuç olarak, spor dökümü, spor medyasının performansı üzerinde ciddi olumsuz etkiler bıraktı (Clements D. and Joyce L., 2020).

COVID-19 pandemisi sporcuları ve spor salonu işletmecilerini o kadar geniş ölçüde olumsuz etkiledi ki, bu etkilerin ne ölçüde ve ne kadar süreceği kestirilemiyor. Bununla birlikte, koronavirüs salgını sırasında egzersiz ve sporun fiziksel ve zihinsel sağlığın geliştirilmesinde,

canlılığın ve bireysel ruhun korunmasında önemli bir rol oynadığı kesin olarak söylenebilir (Hughes, J., 2020).

COVID-19, sporun çeşitli sektörlerini etkilerken, sporcular ve spor salonu işletmecileri de büyük oranda etkilemiştir. Ayrıca, her bölüm spor endüstrisinin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. COVID-19 salgını, bu sektörlerin her birinin işlevini etkiledi. Günümüzde sporun toplumsal yaşantıda önemli bir yer edindiği genel olarak kabul görmüş bir durumdur. İnsanlar için bu kadar önemli olan spor, Covid-19 pandemisi sürecinde eşi görülmemiş bir krizle karşı karşıya kalmıştır. Pandemi süreci ile birlikte birçok ülke salgının bulaşma riskini azaltmak için spor organizasyonlarının tamamına ara vermek zorunda kalmıştır (Açıkada ve Solkanat, 2020). Dünyadaki tüm ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarının ertelenmesi veya iptal edilmesi, dinamik yapısı nedeniyle toplumları peşinden sürükleyen spor için oldukça sorunlu bir tablo ortaya çıkarmıştır (Türkmen, M. ve Özşarı, A., 2020).

Problem

Spor amaç ve işlevlerinin tümünü bireyler aracılığıyla tamamlar. Toplumsal, kültürel, medeni ve çevresel hedefler sadece fertlerin yeterince kaliteli ve yetenekli hâle getirilmesi ve eğitilmesi ile mümkün olabilir. Bireyin kalitesi ile birlikte toplumsal ve hemen ardından evrensel kaliteye varabilir. Çevresel ortamın daha iyi ve kaliteli olabilmesi adına ise yine birey ile birlikte başlar. Spor, ülke kalkınmasının temeli olan insanın fiziksel ve psikolojik sağlığını ilerleyip gelişmesini sağlamak, kabiliyet kazandırmak; uluslararası uyum ve barış sağlamak, kişinin mücadele azmini yükseltmek, coşku meydana getirme, yarışma ve kazanmak maksadıyla yapılmaktadır. Bu vasıflarından ötürü günümüzde spor pek çok boyut edinmiş ve evrenselleşmiştir. Beden Eğitimi ise sporda var olan özelliklerin yanı sıra genel eğitimin tamamlayıcısı ayrıca ayrılmaz bir parçası olarak bilinçli ve sistemli faaliyetler olarak kabul edilmektedir. Pandemi döneminde, Şanlıurfa ilindeki amatör sporcuların etkilenme düzeyleri, spor sektöründeki spor salonu işletmecilerinin ne yönde etkilendiği, spora ne derece etki ettiği vb., durumlar araştırmada temel problem olarak ele alınmıştır.

Araştırma içerisinde pandemi sürecinin sonlarına doğru amatör sporcu ve spor sektörü üzerindeki etkilerinin sporcu ve spor salonu işletmecilerinin görüşlerinin neler olduğu ve pandemi sürecinin amatör sporcu ve spor sektöründeki spor salonları üzerine ne gibi etkileri olduğu araştırılmıştır.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Pandemi sürecinin amatör sporcu ve spor sektörü üzerindeki etkilerinin amatör sporcu ve spor salonu işletmecilerinin görüşlerine göre durumu nedir?

Alt Problemler

Araştırma içerisinde aşağıda belirtilen alt problemlere yanıtlar aranmıştır;

- Pandemi süreci spor salonu işletmecilerini hangi yönden etkilemiştir?
- Pandemi süreci amatör sporcular üzerinde ne gibi etkiler yaratmıştır?
- Spor sektörü üzerinde pandemi sürecinin ne gibi etkileri olmuştur?
- Pandemi sürecinde amatör sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik görüşleri ne düzeydedir?
- Pandemi sürecinde sporda ve spor sektöründe ne gibi aksaklıklar yaşanmıştır?

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın genel amacı pandemi sürecinin sonlarına doğru amatör sporcu ve spor sektöründe spor salonu işletmecileri üzerindeki etkilerinin belirlenmesidir. Ayrıca bu sürecin sporu ne düzeyde ve nasıl etkilediğinin belirlenmesi, spor faaliyetlerinin verimli bir şekilde gerçekleşebilmesinin nasıl sağlanabileceğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi sürece olumlu katkı sağlayacaktır. Ayrıca amatör sporcuların pandemi sürecinde zamanları nasıl geçirdikleri, hangi tür fiziksel aktiviteleri gerçekleştirdikleri ve spor sektöründeki spor salonları işletmecilerinin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi, spor sektörünün maddi kayıplarının neler olduğu, spor salonlarının bu süreçten nasıl etkilendiği amaçlanmakla birlikte sürece ilişkin çözüm önerileri geliştirilmesi sporcu ve spor sektörü alanına hizmet sağlamakla birlikte büyük önem arz etmektedir.

Sayıtlılar

Araştırmaya katılan amatör sporcular, veri toplama aracını, dürüst ve güvenilir bir şekilde yanıtlayarak görüşlerini beyan ettikleri ve yansıttıkları, görüşme sağlanan kişilerin araştırmanın konusu hakkında bilgi verebilecek uygun bireyler olduğu varsayılmaktadır.

Uygulanan veri toplama araçlarındaki maddelerin ölçülmek istenen değişkenleri ölçtüğü varsayılmaktadır.

- Araştırmaya katılım sağlayan amatör sporcular ve işletmeciler, veri toplama aracını, samimi bir şekilde yanıtlayarak fikirlerini beyan ettikleri ve yansıttıkları varsayılmaktadır.
- Uygulanan veri toplama araçlarındaki maddelerin ölçülmek istenen değişkenleri ölçtüğü varsayılmaktadır.
- Araştırmada görüşme sağlanan kişilerin araştırmanın konusu hakkında bilgi verebilecek uygun bireyler olduğu varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

- Araştırmaya katılım sağlayan kişiler amatör sporcu ve spor salonu işletmecileri alanındaki kişilerle sınırlandırılmıştır.
- Araştırmaya katılım sağlayan amatör sporcular ve spor salonu işletmecileri Şanlıurfa ilindeki amatör sporcular spor salonu işletmecileri ile sınırlandırılmıştır.
- Amatör sporcuların ilgilendikleri spor branşları futbol ve voleybol ile sınırlandırılmıştır.
- Spor salonu işletmecilerin ilgilendikleri spor branşları ise futbol ve fitness ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırmadaki görüşme formu 35 soru ile sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Spor Eğitimi: Kişide hareketlenme kabiliyetinin gelişimi ve bu yöndeki kabiliyetlerin herhangi bir spor tekniklerine aktarılma aşamasıdır (Alp, H., Çamlıyer, H. ve ark., 2015).

Pandemi: Yeni hastalık türünün bir veya birden çok ülkede yada dünya genelinde yaygınlık göstermesidir (WHO, 2010).

Spor : Bireysel veya grup halinde gerçekleştirilen, kişinin zihinsel ve fiziki kabiliyetlerinin gelişimini sağlayan, başka bir bireyle rekabet etme yada tespit edilen herhangi bir hedefe erişme amacıyla belirlenmiş ilkeler kapsamında gerçekleştirilen bedenle alakalı hareketlerin tamamıdır (Tanrıverdi, H., 2012).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

PANDEMİ SÜRECİ, SPORCULAR VE SPOR SEKTÖRÜ KAVRAMLARI

Pandemi Tanımı

Pandemi, herhangi bir hastalığın ya da bulaşma faktörünün kıtalar ve ülkelerde aynı zamanda bütün dünya çapı gibi kapsamlı bir alanda yayılma sağlamasıdır (World Health Organization, 2010). Enternasyonal Epidemiyoloji Derneği Epidemiyoloji Sözlüğü, bir pandemiye *"dünya çapında veya çok geniş bir alanda meydana gelen, uluslararası sınırları aşan ve genellikle çok sayıda insanı etkileyen bir salgın"*tanımı ile belirtmiştir. Özellikle bu tanım, ulusal sınırlara açık bir gönderme yapmaktadır. Buna karşılık, bir Dünya Sağlık Örgütü (WHO) kaynağı, bir pandemiden *"yeni bir hastalığın dünya çapındaki üçüncü yayılımı"* olarak bahsediyor (World Health Organization, 2010). Burada 'yeni' kelimesinin kullanımı bulaşıcı hastalıklar bağlamında belirsizdir. HIV/AIDS genellikle küresel bir salgın olarak adlandırılır, ancak örneğin grip suşlarının ortaya çıkışı gibi zaman ölçeğinde kesinlikle yeni değildir (Osman, A. S., 2007).Morens ve diğerleri tarafından yapılan bir çalışma. 2009'da, geniş bir coğrafi yayılıma sahip olmaları dışında, pandemi olarak adlandırılan tüm hastalık salgınları arasında çok az ortak nokta olduğunu bulmuştur (Morens, D. Et., 2009).Pandemi tanımları arasındaki bu tür farklılıklar genellikle fark edilmeyebilir, ancak belirli durumlarda terimle ilgili ortak bir geçmiş anlayışına sahip olmayan farklı paydaşlar arasında (örneğin bilim adamları ve hükümetler veya hükümetler ve halk arasında) kafa karışıklığına neden olabilirler. 2009 yılında Dünya Sağlık Örgütü (WHO), virüsün farklı DSÖ bölgelerindeki insidansı ve yayılmasıyla ilgili kriterleri kullanarak bir H1N1 influenza pandemisi ilan etti (Doshi, P., 2011). Kriterler, morbidite veya mortalite referansını içermiyordu. Bu gerçek, bazı hükümetlerin tipik bir mevsimsel grip türünden daha az ölümle sonuçlanan bir salgına yoğun bir yanıt vermesine yol açtığından, bir pandemi ilanının uygun olup olmadığı konusunda bazı tartışmalara yol açmıştır. Doshi ikna edici bir şekilde 2009'daki pandemik influenza tanımının zor olduğunu ancak bir pandeminin klasik epidemiyolojik tanımına atıfta bulunmadığını savunuyor (Bonneux L, Van Damme W., 2006). Pandemi, *"dünya çapında veya çok geniş bir alanda meydana gelen, uluslararası sınırları aşan ve genellikle çok sayıda insanı etkileyen bir salgın"* olarak tanımlanır (Bonneux L, Van Damme W., 2006). Basit bir şekilde tanımlamak gerekirse, popülasyon bağışıklığı, virüsleri inceleyen bilim dalı ya da hastalığın şiddetine dair herhangi bir şey içermemektedir. Dolayısıyla bu tanım doğrultusunda, mevsimlerle alakalı epidemilerin ulusal sınırları geçtiği, onlarca insana tesir ettiği göz önünde bulundurulduğunda, pandemilerin

sıcaklık derecesi orta düzeyde olan güney ve kuzey yarım kürelerin her birinde senelik olarak gerçekleştiği belirtilebilir. Ancak mevsimlerle alakalı salgınlar pandemi sayılmaz. Hakiki bir influenza pandemisi, dünya genelinde aynı zaman içerisinde bulaşma gerçekleştiğinde ortaya çıkar. Pandemi influenza "*A(H1N1)*" durumunda, 2009 yılı içerisinde Nisan ve Eylül aylarında yaygın bulaşma her iki yarımkürede de belgelenmiştir. Bulaşma, grip mevsiminin başlarında ılıman güney yarımkürede, mevsim dışında ise kuzey yarımkürede gerçekleşmiştir. Mevsim harici bulaşma, farklı bir virüs çeşidinin neden olduğu bir pandemiden farklılık göstererek, bir grip pandemisini ayırt eden şeydir. Senkronik olarak dünya genelinde influenzanın bulaşması, bir influenza pandemisinin tanımlanması için kafidir ve "dünya çapında meydana gelen bir salgın" şeklindeki basit tanımlama ile tutarlılık göstermektedir. Bu durumda, bulaşıcılık ve hastalık şiddeti açısından influenza pandemilerinin potansiyel aralığını daha fazla açıklamak için bolca fırsat vardır. A(H1N1) için ortaya çıkan kanıtlar, etkili üreme sayısı (R veya tek bir bulaşıcı kişi tarafından enfekte olan ortalama insan sayısı) ile tahmin edilen bulaşabilirliğin genel nüfus için 1,2 ile 1,3 arasında değiştiği, ancak çocuklarda 1,5 civarında olduğudur (Füredi, 2002).

Pandemik influenza H1N1 009 için bazı erken R tahminleri fazla tahmin edilmiş olabilir. Vaka ölüm oranıyla tahmin edilen ciddiyet, muhtemelen %0,01 ile %0,03 arasında değişmektedir. Bu değerler mevsimsel grip vakalarında normal olarak görülen değerlere çok benzer (Jefferson et., 2010 and Cohen, Carter, 2010). Bununla birlikte, önceki grip pandemilerinin bilinen bir özelliği olarak, genç insanlarda ölüm sayısı daha yüksekti (Viboud C, et., 2006). L. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Amerika Birleşik Devletleri Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri tarafından kullanılan karmaşık pandemi tanımlarının, pandemiye hazırlık için siyasi dikkat ve finansal destek toplamak amacıyla kasıtlı bir girişimde ciddiyet içerdiğini tahmin etmek cazip gelebilir. Doshi'nin belirttiği gibi, bu desteğe yönelik algılanan ihtiyaç, influenza A(H5N1) ve şiddetli akut solunum sendromu (SARS) ile ilgili endişeler göz önüne alındığında anlaşılabilir. Bununla birlikte, yayılma ve şiddeti birleştirmek, 2009 A(H1N1)'in bir pandemi olmadığı yönündeki önermeye izin vermiştir. Aslında bu klasik bir salgındı ve kanıtlar birikmiş olsa bile birçok kişinin tahmin ettiğinden veya kabul etmeye hazır olduğundan çok daha az şiddetliydi. 2009'da DSÖ, klasik bir pandemi tanımına ilişkin kriterlerin karşılanmasından birkaç hafta sonra bir pandemi ilan etmiştir. Gecikmenin bir kısmı şüphesiz bir pandeminin resmi olarak ilan edilmesi ile pandemiye özel bir aşının üretilmesi arasındaki bağlantıyla ilgiliydi. Klasik bir pandemi tanımı kullanılmış olsaydı, beyanı aşı üretimine bağlamak gereksiz olurdu. Bu, bir şiddet indeksi ile yapılabilirdi ve ciddiyetle ilgili

ortaya çıkan kanıtların mevcudiyeti ve kalitesine bağlı olarak, pandemiye özgü bir aşı gereksiz görülebilirdi. Alternatif olarak, yetkililer çok daha küçük miktarlarda aşı sipariş etmeye karar vermiş olabilirler. A(H1N1)'e verilen yanıtın ihtiyati olduğu gerekçelendirilmiştir, ancak ihtiyati tepkinin rasyonel ve orantılı olması ve makul başarı şansı olması gerekmektedir. DSÖ gibi uluslararası sağlık kuruluşları, 'pandemi' teriminin herhangi bir resmi tanımını sağlamamıştır ve DSÖ artık bunu herhangi bir salgının resmi statüsü olarak kullanmamaktadır (Doshi P., 2011, Nebehay, S., 2020).

Bununla birlikte, terimin önemini bu zeminde reddetmek aceleci olacaktır. DSÖ formal olarak '*pandemi*' sözcüğünün kullanımını gerçekleştirmese bile, "*DSÖ*" Genel Direktörü, terimin COVID-19 epidemisinin durumunu tanımlayabilmek için Mart 2020'ye yakın tarih içerisinde kullanıldığına dikkat çekti (WHO, 2020). Genel Direktör, terimin kullanılmasının nedenlerinden biri olarak "endişe verici eylemsizlik düzeylerini" ve "durumu bir salgın olarak tanımlamanın DSÖ'nün bu virüsün oluşturduğu tehdide ilişkin değerlendirmesini değiştirmede" uyarısını gösterdi. DSÖ'nün pandemi kelimesini kullanması, medyada büyük yeri olan kamuoyunun ilgisini çekmiştir (Kopecki, D. et., 2020).. "Pandemi" sözcüğü, hastalık epidemileri sırasında önemli tehlikeyi ifade etmek için önemini sürdürmektedir. Şu anda kullanımda olan pandemi tanımları ne ölçüde uyuşursa veya uyuşmazsa, "çok geniş alan" ve "çok sayıda insan" gibi tanımlamalar kullanılarak hepsi doğası gereği nitelikselidir. Belki de bunun bir sonucu olarak, pandemilerle ilgili birçok nicel çalışma, bir pandeminin nicel tanımını kullanmaz, bunun yerine sürekli bulaşma veya yeni virüslerin ortaya çıkışı gibi nedensel olarak ilişkili kavramlara odaklanır (Breban, R. et., 2013).

Beden Eğitimi

İnsan bedenini eğitmek anlamını içeren beden eğitimi, kavramsal açıdan geniş bir yelpazede olması ve bünyesinde barındırdığı anlamsal boyutun zenginliği nedeniyle tek bir bakış açısıyla ele alıp kısa ölçekli bir tanımla ifade etmek pek olası değildir. Bu nedenden dolayı bu konu üzerinde araştırma yapanların büyük bir kısmı beden eğitimi ile ilgili bir tanım yapmak istediklerinde beden eğitiminin tüm özelliklerini ihtiva etmesine dikkat etmektedirler.

Beden eğitimi; kişinin bedensel açıdan gelişimini sağlamak amacıyla çeşitli fiziksel etkinlikler vasıtasıyla, zekânın işleyişiyle ilgili gelişiminin yanı sıra psikomotor gelişimine destek olan ve bireyin toplum yaşamına uyum sağlayabilmesi için ruhsal gelişimine katkıda bulunan bir kavramdır. "*Beden eğitimi, vücudun tutarlı gelişimine yönelik gerçekleştirilen*

alıştırmaların bütünü ve dolaylı olarak iyi birtakım alışkanlıklar edindirme; sporda ve toplu çalışmalarda kendine güvenle beraber başarma ruhu ve centilmenlik hislerini geliştirme görevidir” (MEB, 2000, s.126).

“Beden eğitimi; Milli Eğitimin ana prensiplerine elverişli olarak bireyin vücut, psikolojik ve tutum gelişimlerinin sağlanmasıdır. *Beden eğitimi bireyin beden sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir” (Aracı, 1998, s.3).*

Spor ve Sporcu Kavramları

Spor ve sporcu kavramları birbiriyle iç içe geçmiş gibidir. Spor; önceden belirlenmiş ve kalıp haline getirilmiş kurallar çerçevesinde, bireysel ya da çeşitli sayıdaki bireylerden oluşturulmuş takımlar tarafından yapılan bedensel ve zihinsel mücadelelerdir. Bu ifadeden de anlaşılacağı üzere spor yapmakla uğraşan kişiler sporcu olarak tanımlanmaktadır (Tanrıverdi, 2012).

Spor Kavramı

Spor ve özellikle takım oyunları, birey ister seyirci ister katılımcı olsun, insan yaşamının önemli bir parçasıdır. Çoğu kişi için futbol hiç bitmeyen bir sohbet kaynağıdır, taraftarlar takımlarıyla derin bir yakınlık hisseder ve yıldız oyunculara kahraman statüsü verilir. İnsanların iyi, genç, atletik ve sağlıklı görünmek istemesi için şu zamanda geçerli olan moda, parklar koşucularla doluyken açılan fitness kulüplerinin sayısı ve zayıflama hakkında yayımlanan dergilerin sayısı ile kendini göstermektedir. Satranç gibi fiziksel çaba yerine zihinsel çaba gerektiren diğer faaliyetler de spor olarak kabul edilir. Her zevke ve mizaca uygun sporlar vardır ve bu nedenle spor, insan yaşamının bir noktasında kimliği ve kültürü ile gerçekten yakından bağlantılıdır.

Sporu kavramsal yönden tanımlamak gerekirse insanın bedeninin ve ruhunun iyileşip daha iyi duruma gelmesini sağlayan, onun toplum ile olan ilişkisinin ve iletişiminin sağlam ve sağlıklı bir düzen içinde yürütmesine destek olan, bedensel ve zihinsel bakımdan belirli bir düzeye ulaştıran kavramdır denebilir.

İnsan bedeninin özünde hareketli olmak esastır. Dünyanın her köşesinde yaşamakta olan farklı kültürlerde, farklı kişiliklerde milyonlarca insandan kimileri bilinçli bir şekilde her gün

sporun farklı dallarında zamanlarının bir kısmını ayırıp saatlerce spor yaparak bedenlerini geliştirmeye çalışırken, kimileri ise bilmeyerek de olsa işe ya da okula zamanında yetişmek, günlük rutinlerinde birtakım işleri yapabilmek için hızlı yürüyerek hatta koşarak, çeşitli vesilelerle bedenlerini hareket ettirerek spor yapmaktadır. Bu nedenle spor kavramı için birçok kişi birçok farklı biçimde pek çok tanım yapmıştır. Kimileri bedensel bir aktivite olduğundan söz ederken kimileri de sporcularla izleyiciler arasında bir etkileşim olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Sporun kültürel bir olgu olduğunu ifade edenler de vardır.

“Spor, kişinin doğal çevresini beşerî çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zaman olacak şekilde meslekleştirerek yaptığı sosyalleştirici, topluluğu bütünleştirici ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur” (Kılıcıgil, 1985).

Spor, insanın tensel ve tinsel sağlığını geliştirerek kişiliğinin oluşmasına yardım etmeyi, bireysel, toplumsal ve evrensel boyutta diğer insanlarla kaynaşmasını sağlamayı, insanların mücadele gücünü artırarak kişisel veya takım halinde her türlü rekabet ortamında güçlü ve etkili biçimde mücadele edebilmesini amaçlar. Bireylerin tüm bu eylemleri yaparken yaptıkları işten mutluluk ve heyecan duyabilmeleri, özgüvenlerinin daha da pekişmesi, bedensel güçlerinin arttıkça artması, girdikleri yarışmalarda kazanmaları da bu amaçlamaya dahil edilebilir.

“Spor, vücudun yapısal ve fonksiyonel özelliklerinin iyileştirebilmesini sağlayan, eklemlerin ve kasların kontrolünü temin ederek onların orantılı bir şekilde gelişmesini artıran, fizik gücünü en kısa sürede kullanmayı, dolayısıyla el, ayak, gövde ve benzeri uzuvların kontrolünü yapan, düzenli bir şekilde hareket etmeyi öğreten etkinlikler bütünüdür. “Ayrıca sportif aktiviteler insanların sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik, yaşın ve genetik yapısının olması gereken güce ulaştırılması kazanma hırsı olmadan uygulanan bir bilim dalıdır” (Erkal, Özbay ve Ayan, 1998).

Tüm bunların yanı sıra, spora katılım, ortak ilgi alanları ve değerler yaratarak ve demokratik vatandaşlık için gerekli olan sosyal becerileri öğretmek insan haklarını geliştirebilir. Spor, bireyleri ve toplulukları bir araya getirerek sosyal ve kültürel yaşamı geliştirir. Spor, farklılığın üstesinden gelmeye yardımcı olabilir ve diyalogu teşvik edebilir ve böylelikle önyargıyı, klişeleri, kültürel farklılıkları, cehaleti, hoşgörüsüzlüğü ve ayrımcılığı kırmaya yardımcı olabilir.

Sporcu Kavramı

Amatör ya da profesyonel olarak sporla alakada olan bireylere sporcu denilmektedir. *“Düzenli ve belirli bir program ile antrenman yapan ferdi ya da takımın bir elemanı olarak, mensubu olduğu okulu, kulübü ve ülkeyi resmi spor organizasyonlarına katılarak temsil eden kişi sporcu olarak adlandırılabilir. Sporcu sporu amatör ya da profesyonel olarak yapabilir”*(Fişek, K., 1980).

Sporcular, sporu ilgi duydukları veya kendilerini yetenekli hissettikleri alanlarda bir ya da birkaç spor dalıyla birden uğraşarak gerçekleştirirler. Bu eylemleri ya kişisel beğenileri ve istekleri doğrultusunda şahsi veya takım halinde eğlence amaçlı olarak yaparlar ya da yarışmalara katılıp kazanmak ve maddi manevi olarak ödüllendirilmek hedefi doğrultusunda hareket ederler. Bu tercih onların farklı başlıklar altında değerlendirilmesi demektir. Spor meslek olarak seçen ve ondan para kazananlar profesyonel sporcu olarak adlandırılır. Spor kendi kişisel ilgi, beğeni ve istekleri doğrultusunda hobi ve eğlence amaçlı yapanlara ise amatör sporcu denilmektedir (Tezel, 2015).

İyi bir sporcuda olması gereken en temel özellik, sporcunun kendini ve bedenini çok iyi tanıması ve bilmesidir. Böyle olmasının gerekçesi sporcunun kendini ve bedenini iyi tanımakla neyi nereye ne kadar yapabileceğinin farkında olması, dolayısıyla hangi spor dalını seçerse başarılı olabileceğini bilmesiyle alakalıdır. Bu noktada spora başlama yaşı önemlidir. Küçük yaşta spora başlayan çocukların kendi bedenlerini tanıması ve bilmesi mümkün değildir, çocuğun yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu noktada önem kazanan unsurlar ebeveynler ve beden eğitimcilerdir. Ancak onların yönlendirmesiyle erken yaşta spora başlayan çocuklar başarılı seçim yapabilirler.

Sporcuların düzenli ve sağlıklı beslenme düzenleri olması gerekmektedir. Aynı zamanda yaşam standartları da sporcular için önem arz etmektedir. Sporcular, sağlıklı beslenmeden, uyku düzenlerine dek dikkat etmeleri gereken prensipli yaşam tarzına sahip olmaları gerekmektedir (Golem, Martin-Biggers, Koenings, Davis ve Byrd-Bredbenner, 2014).

Sporcuların Temel Gereksinimleri

Sporcunun kişilik gelişimi oldukça önemlidir. Sporcuların ihtiyaç duyduğu niteliklerin başında kişilik gelişimi gelmektedir. Sporcu güçlü bir kişilik geliştirmeli, kendi kendisini eğitmelidir. Kendisini eğiten bir sporcu kişisel bütünlüğe ulaşmış demektir. Kişisel bütünlük özünü sözünü doğru bir insan olmak, karşılaşacağı her olumlu ya da olumsuz durum karşısında ölçülü ve inisiyatifli bir duruş göstermek, toplumsal değerler ve prensiplere uyum sağlamak demektir. Bunların yanı sıra iyi bir sporcu çalışma ahlakı geliştirebilmeli, disiplin anlayışı kazanmalı, yaptığı hatalardan gereken dersleri çıkarmalıdır. Gelişmiş bir sorumluluk duygusu, kararlı ve istikrarlı bir tavır, problem çözme kabiliyeti, uygun çözüm üretmek için doğru seçenek ve strateji geliştirmek, stresle başa çıkabilmenin yollarını bulmak da önemlidir (Afacan ve Demir, 2022).

Sporcular, karşılarına çıkabilecek güçlü bir rakip, rakip takım taraftarlarının yaptığı müthiş moral bozucu tezahürat, olumsuz hava ve saha şartlarının yanı sıra bir de olumsuz bir hakem gibi engeller karşısında her ne olursa olsun hedefledikleri performanslarını ortaya koyabilmek için hem bedensel hem de ruhsal limitlerini sonuna kadar zorlamak mecburiyetindedirler. Bu gücü ortaya koyabilmek için nasıl bir çalışma ve antrenman gerekiyorsa yapmalılar, özverili davranmaktan kaçınmamalıdır (Koruç, Z. ve Bayar, P., 1990).

Sporcuların iyi ve düzenli beslenmeye ihtiyaçları vardır. Sporcu hangi spor dalıyla uğraşıyorsa uğraştığı o spor dalına göre hem antrenmanlarını hem de yarışma esnasındaki atletik başarılarının gelişebilmesi için özel bir beslenme programına ihtiyaç duymaktadır. Beslenmede yaş faktörü, cinsiyet, ağırlık ve boy da önemlidir. Sıvı alımı ve tüketimine de dikkat edilmelidir (Özdemir, G., 2010).

İyi bir sporcu iyi bir fiziksel kondisyona ve güçlü bir motivasyon anlayışına sahip olmalıdır. Ne kadar mükemmel özelliklere ve güce sahip olursa olsun motivasyon olmadan en uygun verimi elde edebilmek mümkün değildir.

İyi bir antrenör de sporcunun ihtiyaçları arasındadır. İyi bir antrenör sporun ve sporcunun bel kemiği demektir. Özellikle performans gerektiren spor dallarında antrenörün vereceği eğitimin önemi çok önemlidir. İyi bir yönetici, iyi motive edici, iyi bir düzenleyici özelliği içeren antrenör sporcusunu zirveye taşımakta gecikmeyecektir (Güneş, Z., 2005).

Kaliteli bir uyku da sporcular için önemli bir ihtiyaçtır. En uygun performansın yolu kaliteli bir uyku uyumaktan geçer. Sporcuların yeterli süre ve kalitede uyması sadece saha içinde değil saha arkasında özellikle antrenman sonrası iyileşme sürecinin hız kazanmasında, yaralanma tehlikesinin en alt düzeye indirgenmesinde ve bağışıklık sisteminin güçlendirilmesinde önemli rol oynar. Sporcunun uygun bedensel bileşimlerinin korunması, motivasyonunun artması ve performansının maksimum düzeye çıkabilmesi uyku sorunlarına neden olan etmenlerin ortadan kaldırılmasına bağlıdır. Sessiz, loş ve rahat bir uyku ortamı uygun beslenme programıyla birlikte sporcu üzerinde harikalar yaratır (Ersoy, G., 1995).

Sporun İşlevleri

Sporun ilk işlevi insan bedeninin hareket etmesini sağlayarak çok önemli bir temel ihtiyacı yerine getirmesidir. Yaşamak için fiziksel etkinliğin gerekliliği gibi dolayısıyla spor son derece gereklidir. Spor, insanın sağlığının ne denli değerli olduğunu anlamasına yardım eder, yaşam kalitesini artırıp geliştirmesine yardımcı olur. Sporun bir diğer işlevi insanların birbirleriyle iletişim içinde olmalarını sağlamaktır. İnsan bu dünyada yalnız değildir. Diğer insanlarla bir arada yaşamaktadır. Bir arada yaşamının temelinde iletişim vardır. Bireyler kendi yeteneklerinin yanı sıra kendisi dışındaki bireylerinde yeteneklerini tanıyacaklardır (Erdemli, A., 2008).

Spor, insanın kişisel gelişiminde aktif rol oynar. Kişiye yenmenin yanında yenilmenin de olduğunu, kazanmak söz konusu olduğunda mütevazı olmayı, kaybetmek olduğunda ise kazanan her kimse onu takdir etmeyi, kurallara uymayı öğretir. Spor, kişiye zamanı nasıl kullanacağını öğretir. İnsan yaşadığı her günü en iyi şekilde değerlendirmelidir. Zaman denilen kavram insan için çok değerlidir. Modern dünyada yaşamak aynı zamanda zamanla yarışmak demektir. Günlük yaşamın akışı içinde zamanı iyi değerlendirerek spora zaman ayırmak ve bu zaman diliminde bedeni hareket ettirip çalıştıracak tüm sportif faaliyetler hem bedensel hem ruhsal bakımdan insana pozitif değer katacaktır (Öztürk, 1998).

Toplumsal yaşamda olumsuz tutum ve tavır içinde olanları, suç işleyen ya da suç işlemeye meyilli olan bireyleri, genel olarak ifade etmek gerekirse dezavantajlı durumda olanları topluma kazandırmak da sporun işlevleri arasında yer alır. Bireylerin sağlıklı olmasını sağlamak, sağlam ve düzgün bir karakter edinmesine yardımcı olmak, moral bakımından verimliliğini artırmak, duygusal değerlerini yükseltmek, bedenini sağlıklı bir biçimde geliştirmesine yardım etmek de sporun bir diğer işlevsel yönüdür. Spor insanın bedensel,

zihinsel ve düşünsel bakımdan uyum içinde olması demektir. “Beden eğitimi ve spor, insanların zihni ve fikri gelişimiyle beraber vücut gelişimlerinin uyumluluk göstermesi, bireylerin içinde bulundukları toplumlarda daha sağlıklı dengeli, verimli ve daha mutlu olmalarında önemli bir rol oynar” ( nal, A. N., 2009).

Sporun toplumsal açıdan bir diğer işlevi de toplumu oluşturan tüm kesimlerin fiziksel aktivitelerini en iyi konuma getirmektir. Gerek birey gerek toplum üzerinde ciddi boyutta etkiler oluşturabilen; belli rutinler içeren gündelik yaşamın içinde yapısı, işleyişi ve amacı yönünden bu rutinlerin üzerinde yer alan spor da bu işleyişiyle özel bir kültürel yapıya sahiptir. Spor kültürü olarak adlandırılan ve oldukça geniş bir kapsamı olan spor kültürü her türlü sportif faaliyeti kapsayan dinamik bir yapıdır (Kale, R., 1994).

Spor yalnızca bedensel bir olay değildir; bedensel aktivite dışında bir ahlak ve bir estetik olaydır. Spor kültürünün özünde bireye önem vermek, ona spor yaşamında hususi bir arınma, bedenini ve ruhunu geliştirme, aydınlanma, etkileşim içinde olma, mutluluk duyma, diğer bireylerle bütünleşmesini sağlama imk nı tanıyan bir kültürdür (Erdemli, 2008).

Sporun Yararları

Beden eğitimi ile sporu birbirinden ayırmak imk nsızdır. Her ikisi de bireyin ihtiyaçlarına yöneliktir. Hareket etmek insan için; nefes almak ve su içmek gibi temel ihtiyaçtır. Yaşamak için gerekli unsurlardan biri de fiziksel etkinliktir. Statik bir yapıda olan gündelik yaşam, bu hareketsiz yapı yüzünden beden eğitimini dolayısıyla da sporu gerekli hale getirmektedir. Beden eğitimi nasıl genel eğitimin ayrılmaz bir parçası ise spor da beden eğitiminin ayrılmaz parçasıdır. Bütün organizmayı tepede tırnağa etkiler, zihnin bedenle bütünleşmesi sporun temel felsefesini oluşturur. Spor büyüme ve gelişme için sağlam bir altyapıdır. Zira insanın bedensel bakımdan en uygun şekilde gelişmesi büyük kas gruplarının hareketlere dâhil olduğu bedensel etkinliklere bağlıdır. Spor, kendini ifade etme ve yaratıcı bir yapıya sahip olma imk nı sağlar. Çünkü beden dili insanın duygularını ifade etmesi, yeni hareketler yaratması için ona zengin olanaklar tanır. Serbest zamanların kullanılmasına ve kültürel anlamda gelişmeye destek olur. Estetik beğenin oluşmasını, artistik düşünme yetisinin gelişmesine katkıda bulunur. Duyguların denetim altına alınmasında etken bir faktördür. Zira gerek oyun gerekse spor ortamında oluşan etkileşim duyguların rahatça boşalması ve denetlenebilmesi için yaratılmış fırsatlardır.

Spor bireyin karakter ve kişilik bakımından gelişmesinde oldukça etkilidir. Spor yapılan alanlar bireylerin birbirleriyle güçlü bağlar oluşturmalarını, takım ruhunun gelişmesini, grupça etkileşim içinde olmalarını sağlamakta oldukça etkindir. Bireylerin birlikte spor yaptığı takım arkadaşları ve rakipleriyle uyum içinde olması toplumsal uyumun sağlanmasında çok etkili olmaktadır.

Sağlıklı olmak kadar sağlığını korumak da çok önemlidir. Spor fiziksel uygunluğun yanı sıra sağlık ve sağlığı koruma alışkanlıklarının oluşup gelişmesini sağlar. Zihinsel becerilerin ve becerilerin gelişmesine yardımcı olur.

Spor beden eğitimi ile ilgili çalışmalarını kapsam bakımından daha özel konuma getirip çeşitli spor dallarına yönelerek daha üst seviyede yapıldığı zaman beraberinde fizyolojik, estetik ve teknik birtakım özellikleri de taşıyan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla donatılmış bir etkinlik haline dönüşür. O zaman yarışmak ve kazanmak gibi diğer amaçlardan çok daha farklı bir amaç da ortaya çıkmış olur. Sporun beden eğitiminden ayrılmaya başladığı nokta da işte budur. *“Beden eğitimi kişinin beden ve ruh sağlığının gelişimi için yaptığı hareketle bütünü olarak ifade edilirken spor ise kişinin beden ve ruh sağlığının gelişiminin yanı sıra belli kurallar çerçevesinde, rekabet ölçüsünün sınırlarını aşmaksızın mücadele gerçekleştirmek, yarışmak ve galip gelmek amacını da bünyesinde barındırmaktadır”* (Öztürk, Kuter, F. ve Kuter, M., 2012).

Aile ve okul çevresiyle uyum sorunu yaşamaları nedeniyle çevreleriyle iletişim kuramayıp sosyalleşemeyen çocuklar spora başladıktan sonra zaman içerisinde artan arkadaş sayısı ve sporun paylaşımcı yapısından ötürü sosyalleştiği görülmüştür.

Sporun Fiziksel Yararları

Spor bireyin sadece sağlıklı olmasını sağlamakla kalmaz. Spor yapan bireylerin vücut ölçüleri de belli oranda değişecek ve istenilen özelliklere kavuşması gerçekleşecektir. İnsanlar her ne kadar fiziksel güzellik önemli değildir görüşünü savunsalar bile dış görünümünde gerçekleşecek en ufak bir olumlu değişim onların ruh yapılarında da olumlu etkilerin ortaya çıkmasını sağlayacak ve dolayısıyla kişi kendini daha çok moral kazanmış ve hayata daha çok motive olmuş hissedecektir (Çınarlı, S. ve Ersöz, G., 2010).

Bugünün modern toplumlarında dış görünüş de en az kişisel yetenek ve beceriler kadar önem ve değer kazanmaktadır. Sağlıklı bir dış görünüş kadar göze hitap eden bir dış görünüş de kişisel kariyer oluşturmada etken bir faktördür. Bir başka biçimde ifade etmek gerekirse

kişini dış görünüşü ne denli iyi olursa kendisi dışındaki kişilerle ve toplumla ilişkisi o denli güçlü olacak; bu da kişinin kendine olan güvenini daha da artıracaktır (Çınarlı ve Ersöz, 2010).

Sporun Psikolojik Yararları

“Spor insan gücünü, kendine güven, grup çalışması, karşılıklı dayanışma davranış dürüstlüğü değerlerinin yerleştirilmesi, beden ve ruh sağlığını sağlayıcı ve geliştirici bir seri amaçlar öngörmesiyle birlikte, kitleler tarafından kolayca benimsenen toplumun bedensel gelişimini sağlaması kadar, sosyal ve ruhsal bunalımlara kapılmasını önlemede gerekli bir araçtır” (Keten, M., 1974).

Spor, her şeyden önce insanın ruh halinin iyileşmesini, mutluluk hormonlarının artmasını sağlar ve rahatlama duygusu yaratır. Fiziksel aktivitelere katılmak, açık havada veya sportif alanlarda spor yapmak, hızlı bir yürüyüş, insanı daha mutlu ve daha rahat hissettirecek olan beyin kimyasallarının tetiklenmesine neden olur. Bilhassa grup olarak yapılan spor vücuttaki gevşemeyi ve zindeliği artırır. Bireyin takımdaki diğer bireylerle bağlantı kurmasını sağlayarak sosyalleşmeyi sağlar.

Spor yapmak konsantrasyon artışını sağlar. Düzenli olarak yapılan sportif aktiviteler temel zihinsel becerilerin saklanması yardımcı olur. Özellikle de aerobik ve kas güçlendirici aktivitelerin doğru yapılmasına konsantre olunduğunda odaklanma da artar.

Spor stresi ve depresyon riskinin azaltılmasına yardımcı olur. İnsan fiziksel olarak aktif olduğunda günlük streslerden de uzaklaşmış olacaktır. Olumsuz her türlü düşüncüyü geride bırakmak ise insanın kendini daha iyi hissetmesine destek olacaktır. Egzersiz yapmak vücuttaki stres yapan hormonların düzeyini azaltıp aynı zamanda endorfin üretimini de sağlayacaktır. Tüm bunlar stresi ve depresyonu beyinden uzak tutacak olan doğal ruh halini geliştirerek zorlu bir çalışmadan sonra bireyi daha rahat ve iyimser hissettirir.

Düzenli spor yapmak ve diğer fiziksel aktiviteler uyku kalitesini artırarak bireyin uyku alışkanlıklarını iyileştirir. Bireyin daha iyi uyumasına ve uykusunun derinleştirmesine yardımcı olur. Daha iyi uyunan bir uyku ertesi günü zihinsel görünümü ve ruh halini değiştirir. Gün içinde yapılacak spor, geç saatlerde yapılan spordan daha etkilidir ve vücudun daha fazla enerji toplamasına yardımcı olur.

Spor sayesinde kiloların denetim altına alınması hastalıkların kontrol edilmesine ve önlenmesine yardım edecek; sağlıklı bir yaşam tarzı sağlıklı ve dingin bir ruh yapısının oluşmasında hem etken hem de faydalı olacaktır.

Spor yapmak kişinin kendine olan özgüveninin artmasına yardımcı olacaktır. Bireyin gücünü, becerilerini ve dayanıklılığını spor yaparken kullanması bireyin kişisel imajının da artmasını sağlayacaktır. Spor yapmak bireyi sosyalleştirecek ve diğer insanlarla olan ilişkilerine katkıda bulunacaktır. Sporun ruhsal anlamda en büyük getirisi de budur. Çünkü özgüveni artan bir kişi kendisiyle barışık bir ruh hali içinde olacak ve depresyona girme riski oldukça azalacaktır (Küçük, V. ve Koç, H., 2004).

Sporun Sosyal Yararları

Bugün itibarıyla spor, kişilerin fiziksel, duygusal ve toplumsal yönlerden gelişmesini, grupta yapılan çalışmaların kolaylaştırılmasını, dayanışma içinde olmanın sağlanmasının ve yaşadığı toplumun bir üyesi olabilmenin en basit ve en sağlıklı koşullarından biridir. Spor bir fiziksel aktiviteler bütünüdür. Kişilere bireysel ve toplumsal bir hüviyet duygusu vermesi ve grubun bir üyesi olma hissini yaşatması bakımından insanın toplumsallaşmasına önayak olma kavramını içerir (Yetim, A., 2000).

Spor yapmak, oldukça önemsenen bir hayli fazla değer oluşumuna ve süreklilik arz etmesine yardımcıdır. Sporun bu görevi yerine getirmede kullandığı birçok yöntem mevcuttur. Sportif faaliyetler içinde bireylerin kendilerini ifade etmelerine yarayacak en azından bir spor dalının dahi bulunması, minimum da olsa bu çeşit faaliyetleri destekleyerek bir toplumsallaşma süreci içinde var olmaları bireylerin hem psikolojik hem de sosyal yönden gelişmelerine son derece yardımcı olacaktır (Yetim, A., 2000).

Sosyalleşme kavramı gerek bireysel gerekse toplumsal yönden değişik anlamlar ifade etmektedir. Sosyal yapı yönünden kültür kavramının kuşaklar boyunca devredilmesini ve bireylerin örgütlü bir sosyal yaşam içinde daha önceden belirlenmiş olan kurallara riayet etmesini temin eder. Bu yönüyle toplumsallaşma kişinin benliğini ve kimliğini meydana getiren başlıca faktörlerden biri, belki de birincisidir.

İnsanoğlu sürekli başarılı olma gereksinimi içindedir. Bu başarılı olma gereksinimi psikolojik ve sosyal yönden bir ilerleme içinde bireyin kendine has bir güven kazanma yoluna gitmesi yahut yenilemesi bakımından oldukça önemlidir. Kişiye bunu kazandırabilecek en

kolay yollarından biri ise spordur. Burada gözden kaçırılmaması gereken husus, sporun yalnızca fiziksel anlamada birtakım etkinlikler toplamı değil kişinin duygu bakımından ve sosyal açıdan da gelişimi yönünden hayli mühim bir olgu olduğu gerçeğidir.

Sporun bireyin kişisel yapısı üzerinde olan tesirleri dikkate alındığında bireylerin kişisel yönden ilerlemesi bakımından spor yapmanın ne denli mühim bir konumda oluşu meydana çıkacaktır. Bu açıdan spor, kişinin kendisinin kısıtlı ve sınırlı o daracık dünyasından kurtulup başka ortamlarda yer almasını, başka insanlarla iletişim kurmasını ve onlarla diyalog halinde bulunmasını hem onlardan etkilenmesini hem de karşısındakilerin kendisinden etkilenmesini sağlaması yönüyle kişilerin gelişimlerinde önemli bir yere sahiptir (Diana E. W, Mears B., 2004).

Sosyal gelişim, insanın doğduğu andan başlayarak yetişkin bir birey oluncaya dek kendisi dışındaki diğer kişilerle olan ilişkisi ve onlara yönelik olarak geliştirmiş olduğu bilgi ve duyguların oluşturduğu bütündür. “Farklı bir ifadeyle sosyalleşme, bireyin yetişkin kapsamında geçerli olan norm ve değer yargılarında uygun bir davranış geliştirme sürecidir” (Binbaşıoğlu, C., 1982).

İnsan sosyalleşme sayesinde toplum tarafından sergilenen durum ve davranış örnekleri ile düşünce tarzlarını öğrenir. Bu bağlamda sosyalleşme, insanın toplumsal kültür ile bir bütün oluşturmaya, içinde yaşamakta olduğu toplumla uyum sağlamasına imkân tanıyan bir sistemdir. Kişinin toplumsal yaşam içinde diğer insanlarla ortak bir yaşam sürdürebilmesi; toplumda var olan örf ve adetler ile gelenek ve göreneklere riayet etmesi; yemek, içmek, giyinmek, uyumak, oynamak, çalışmak gibi birtakım yaşamsal rutinleri kabul etmesi, sosyal yaşamın önceden belirlenmiş kurallara bütününe ve törenlerine uyum sağlaması ve grup içinde kendisine takdir edilecek rolleri gerektiği gibi yerine getirmesi ile mümkündür (Araz, G. Y., 2017).

Birey sosyal yaşamdan ne kadar haberdar olursa o haberdar olduğu ölçüde sosyal etkinliklere katılabilecektir. Bireylerin toplumda sosyalleştikleri ölçüde var olan faaliyetlere katılma eğilimleri artış göstermektedir. Spor, bu eğilimin artışı ile toplumsallaşan ve toplumsallaşma yönelimi giderek artış gösteren kişilerin kendilerine uğraş edinecekleri bir nokta olmaya başlayacak demektir. Çünkü sporla uğraştığı süre zarfında diğer kişilerle kurduğu iletişim ve bağ giderek daha da gelişip artacak bu durum kişiyi sporla daha çok ilgilenmeye yönlendirecektir (Araz, G. Y., 2017).

Spor sosyal anlamda sadece kişinin içinde bulunduğu toplumla iletişim kurmasını sağlamakla kalmaz. İçinde yaşadığı toplum dışında başka toplumlardaki bireylerle de uluslararası platformlarda sportif faaliyetler aracılığıyla iletişim içinde bulunabilir. Çağdaş toplumlarda spor çoğunlukla insanların grupça veya takım halinde gerçekleştirdikleri bir etkinlik konumundadır. Dolayısıyla sporla ilgilenen kişiler gerek ulusal gerekse uluslararası insan grupları ile sosyal ilişki ve iletişim içinde bulunmaktadırlar. Bu yönü bakımından spor kişinin kendi dünyasının dışına çıkmasını ve başka ortamlarda, başka kişilerle tanışıp anlaşmasını, onların inanışlarından, düşüncelerinden, gelenek ve göreneklerinden haberdar olmasını sağlar. Kişi bu durum karşısında hem karşısındakileri etkiler hem de kendisi onlardan etkilenir (Araz, G. Y., 2017).

Sporun Sağlığa Yararları

Sporun hem zihinsel hem fiziksel birçok yararı mevcuttur. Düzenli olarak spor yapma alışkanlığı olan bireylerde şeker hastalığı, kolesterol ve kalp rahatsızlıklarına ilişkin risklerin mühim ölçüde azalmasının yanın sıra yaşlanma ve bunama gibi risk faktörlerinde de aynı durum söz konusu olacaktır. Spor vücudun yağ yakmasını sağlar, bedensel direnci artırır (Baumann S, 1994).

İlerleyen yaş dönemlerinde kan basıncında ve kan yağlarında artma başlar ve kalp damar hastalıklarının ortaya çıkmasına neden olabilir. Düzenli egzersiz yapmakla birçok hastalık ve rahatsızlığın önüne geçmek ve aynı zamanda tedbir almak mümkündür. Düzenli egzersiz yapmanın bir diğer faydası da tansiyonun denetim altına alınarak kan dolaşımının gelişmesine etki eder ve kişinin çabuk yorulmasını da engeller. Egzersizlerin düzenli olarak yapılması bireye bedenini dinlemeyi öğretir ve bu sayede birey bedeninde gerçekleşecek en ufak değişikliği dahi fark edecek duruma gelir. Bu da birçok hastalığın erken dönemde teşhis edilmesi demektir.

Birçok insanda belirli bir yaş seviyesine ulaşıldığında metabolizma yavaşlar ve özellikle sabahları ortaya çıkan halsizlik gibi bazı hoşnutsuz durumlar gözlenebilir. Bu durum haftanın beş günü yapılacak olan yarım saatlik düzenli yürüyüşlerle bireyler daha kuvvetli kas yapısına ve solunum sistemine sahip olabilir.

Kilo sorunu olan bireyler için sağlıklı beslenme alışkanlığı edinmenin yanı sıra düzenli şekilde spor yapmak hem fazla kilolarından kurtulmalarına hem de daha güçlü ve daha dirençli bir bedene sahip olmalarına yardımcı olacaktır.

Çocukluk dönemi insanların en hareketli oldukları dönemdir. Bu dönemde enerji gereksinmesi erişkinlerin iki katı daha fazladır. Gençlik çağları ise insanın güçlü olduğu çağlardır. Asıl sorun otuz ila otuz beş yaş sonrasında ortaya çıkmaya başlar. Bu yaşlardan itibaren kas ve kemik kitlesi dereceli olarak azalmaya başlar ve her on yılda bir de kas ve kemik kitlesinde %5 oranı kadar bir kayıp söz konusu olur. Düzenli spor yapmakla bu durumun önüne geçmek hatta spor yaparak kas kitlesi artırmak ve kasları çalıştırmak olasıdır. Kasların çalıştırılması demek esnekliklerinin ve güçlerinin artış göstermesi demektir.

Kaslar esnek ve güçlüyse yağlanma ve sarkma durumları söz konusu olmayacak, vücut dış görünüşü bakımından daha estetik bir görünüme sahip olacaktır. Karnın ve omurganın yanı sıra pelvik taban kaslarını da güçlendirilerek esnekliğin artırılması omurga kaynaklı ağrıların risk derecesini azaltarak omurganın dayanıklılığını artıracaktır.

Düzenli olarak yapılan spor sayesinde vücuttaki yağ oranı azalır. Yağ oranı düşük bir vücut sağlıklı bir vücut demektir. Eğer vücuttaki yağ oranı azaltılmışsa damarlarda dolaşmakta olan ve bu dolaşım sırasında zaman içinde damarların duvarlarında birikip damarların daralıp tıkanmasına neden olan yağlar da yani (LDL) trigliserit de azalacak, vücuda yararlı olacak ve damar tıkanıklığını önleyici yağların (HDL) miktarı artacak demektir. Sağlıklı olan bir kalp damar yapısı, beyinde felç oluşumu ve kalp ile ilgili krizlerde azalış olması anlamına gelmektedir.

Sağlıklı damar yapısının açık oluşu vücuttaki kan dolaşımını artıracak, vücut böylece daha çok oksijen alabilecektir. Oksijen dokuların canlanmasına, vücuttaki asit oranının ise azalmasına yardımcı olur. Bu sayede yaşlanma ve birçok hastalığın sebebi olan kanda aşırı miktarlarda asit veya baz oluşumu ve sessiz iltihaplanma oranı da azalacak; ihtiyarlayış süreci gecikecek, ilerideki yaş dönemlerinde dahi beden daha da iyi çalışacaktır.

Koşu yapma, hızlı yürüyüş, karın ve dirençli solunum egzersizleri gibi sportif etkinlikler akciğer hastalıkları ile solunum ile ilgili tüm sorunların risk oranının azalmasına, bacaklardaki kasların güçlü olması da varis gibi toplardamar hastalıklarına yakalanma risklerinin azalmasına yardımcı olacaktır.

Koşmak, hızlı yürümek, karın ve dirençli solunum alıştırmaları gibi basit alıştırmalar çalışmaları solunum ile ilgili sorunları ve akciğer hastalıkları tehlikesini azaltır. Bacaklardaki kasların güçlü oluşu varis gibi toplardamar hastalıklarına yakalanma tehlikesini azaltır, en azından şikayetlerin en az düzeyde olmasını sağlar.

Spor yapan kişilerde yorgunluklar daha geç ortaya çıkacak, iş verimliliğinin artması suretiyle daha ileri yaşlarda dahi sağlıklı biçimde çalışabilmeyi garanti altına alacaktır.

Tüm bunların yanı sıra spor yapmak, kadınlarda görülen ve osteoporoz yani kemik erimesi olarak adlandırılan hastalığın önüne geçilmesinde etken faktör olarak görev yapar, stresin önüne geçer, beyne sürekli oksijen sağladığı için düşünme hızı artış gösterir ve hafıza ile ilgili sorunlar büyük ölçüde azalır (Baumann S, 1994).

Sportif Faaliyetler

Sportif ve fiziksel etkinlikleri izlenme açısından değerlendirilecek olduğunda izlemeye yönelik sportif hizmetler ve katılıma yönelik sportif ve fiziksel etkinlikler olmak üzere iki ana grupta toplamak mümkündür. Toplumsal statü açısından değerlendirilecek olursa sportif ve fiziksel etkinlikleri; sportif açıdan elit ve yetkin kişilerin yaptığı spor ve kitle sporu olmak üzere iki biçimde ele almak mümkündür.

Sportif Faaliyet Türleri

Sportif faaliyet türleri iki ana başlıkta incelenir:

İzlemeye Yönelik Sportif Faaliyetler

İzlemeye yönelik sportif faaliyetlerde izleme kavramı; genel anlamda elit olarak adlandırılan, kendi yeteneği doğrultusunda seçmiş olduğu spor dalında yetkin ve yetenekli olan kişilerin yer aldığı amatör veya profesyonel spor etkinliklerinin düzenlendiği platformlarda gerçekleşmektedir. Dijital zenginlik oluşmadan önce kısıtlı saha ortamlarında sadece orada bulunan izleyiciler tarafından seyredilmesi mümkün olan sportif karşılaşmalar, günümüzde gelişen teknoloji sayesinde izlenme olayı kısıtlı alanlardan çıkıp küresel boyut kazanacak kadar genişlemiştir. *“Futbol, basketbol, boks ve güreş ve diğer spor dalları için bir program doğrultusunda düzenlenen spor organizasyonları artık bu zaman diliminde fazlasıyla kalabalık kitlelere hitap edebilmektedir”* (Yıldız, S. M., 2009).

Eğer karşılaşma yani spor etkinliğine yönelik izleme olayı kısıtlı sayıda ve gerçek izleyici önünde yapılmakta ve izleyiciler de bunu canlı biçimde izlemektelerse oluşan bu ortama birincil izleme ortamı denilmektedir. Eğer spor olayı teknolojik araçlar aracılığıyla farklı fiziksel ortamlarda gerçekleşmekteyse ve bu sportif faaliyeti izleyen kişi sayısı sınırsızsa veya hesaplanamıyorsa bu tip ortama da ikincil izleme ortamı denilmektedir.

“Bir spor faaliyetine yönelik izlenme olayı birincil ve ikincil seyir ortamında gerçekleşmektedir. Birincil seyir ortamı, spor faaliyetinin yapıldığı ortamı yani gerçek seyir atmosferini ifade eder. İkincil seyir ortamı ise, spor olayının teknolojik araçlarla farklı fiziki

mekânlarda oluşmasını ifade eder. Birincil seyir ortamında seyirci sayısı sınırlı kalırken, ikincil seyir ortamında seyirci sayısı ise sınırsızdır” (Yıldız, 2009).

İzlemeye yönelik bu hizmetler bazen tek bazen de çok disiplinli bir yapı gösterebilmektedir. Stadyumda yapılan bir futbol karşılaşması tek disiplin anlayışına, olimpiyat gibi çok uluslu platformlarda gerçekleştirilen organizasyonlar ise çok disiplinli hizmetlere verilecek en iyi örneklerdir.

İzleyiciye gelince, izleyici olarak adlandırılanlar; ilgilendiği sporla ilgili yapılan ve yapılacak olan tüm karşılaşmalar için para ve zaman harcayan ve bu yaptığından keyif alan kişilerdir. *“Seyirci zaman, para ve enerjilerini spor karşılaşmaların seyretmek için harcayan ve bundan haz alan kişilerdir”* (Serarşlan, M. Z., 2009). İzlemeye ilişkin spor hizmetleri kapsamında izleyicilerin genel olarak motive olmasını sağlayan zevk almak, serbest oldukları zamanı değerlendirmek ve sosyalleşmek gibi olguların yanı sıra spora, özellikle de takımlara olan sadakat gibi öğeler de motivasyon sağlayıcı unsurlardandır. İzlemeye yönelik sportif etkinliklerin oluşabilmesi için belli birtakım sabit koşullar gereklidir.

Spor etkinliğinin gerçekleşebilmesi için önce fiziksel bir ortam önkoşuldur. Onun ardı sıra her şeyin yolunda gitmesi ve sorun çıkmaması için sağlam bir organizasyon yapılmalıdır. Bu iki koşul sağlandıktan sonra gereken üçüncü koşul ise karşılaşmayı sergileyecek olan takımlar ile izleyicilerin bu organizasyon doğrultusunda saha kenarındaki tribünlerde yerlerini almaları şarttır. En son yapılacak olan ise etkinliğin kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmesidir.

İzlemeye yönelik spor hizmetleri millî ve toplumlar arası düzenlemeler olmak kaydıyla iki biçimde uygulanmaktadır. Millî karşılaşma düzenlemeleri toplumun kendi bünyesi içinde gerçekleşir. Bunlar liglerde oynanan maçlar, ulusal şampiyonalar gibi karşılaşmalardır.

Uluslararası içerikli olan izlemeye yönelik spor hizmetleri ise birden fazla farklı toplumun bir araya gelerek sergilediği spor etkinlikleridir. Olimpiyatlar, milli maçlar, dünya şampiyonaları gibi müsabakalardır.

Katılıma Yönelik Spor ve Fiziksel Etkinlik Hizmetleri

Katılıma yönelik sportif ve fiziki faaliyet hizmetlerinde katılımcı olarak yalnızca bireyin yer aldığı etkinliklerdir. Birey yani kişi spor ve fiziksel etkinlikleri bizzat kendisi yapmaktadır. Bu hizmetlerin yapılabilmesi insan gücüne dayalı olmayı gerektirir. Ayrıca kişi de bu etkinliğe kendisini hazır hissetmelidir. Kişinin bu hizmeti yerine getirebilmesi için katıldığı bu sportif karşılaşmanın onun; para kazanmak, belirli ve gözde bir statü elde etmek, sağlıklı olmak ve eğlenmesine fırsat vermek gibi kişisel gereksinimlerine cevap vermesi gerekmektedir. Bunların yanı sıra özel bir ekipmana sahip olması ve bu karşılaşmanın sağlıklı ve kurallara uygun

biçimde yapılması için bir organizasyon çerçevesinde gerçekleşmesi gerekmektedir. Katılıma dayalı sporlar da kendi içinde iki birime ayrılmaktadır (Yıldız, 2009).

Elit Spor

İlk birim elit spor kavramını içermektedir. Yapılacak spor müsabakası sportif açıdan elit ve yetkin kişilerce yapılacaksa kısaca bu sporu elit spor diye tanımlamak mümkündür. Sporu yapan kişi sporcu olarak adlandırılır. Sporcuların belirli bir performans düzeyinde olmaları şarttır. Bu spor hizmeti bireysel yapılan sporlar ve takımla birlikte gerçekleştirilen sporlar olmak üzere iki gruba ayrılır.

Uzun bir hazırlanma dönemi içinde belli bir performans sağlamak amacıyla tüm zamanını buna harcayanlar, ister sporcu isterse takım olsun, bu alanda faaliyet gösteren herkes belli bir program çerçevesinde, lig veya turnuva biçiminde ulusal ve uluslararası düzenlemeler dahilinde her türlü resmi ve özel yarışma yahut karşılaşmalarda yer alırlar. Bu sporu da amatör ve profesyonel olmak üzere iki çeşit sınıflamaya tabi tutmak mümkündür. *“Amatör sınıf için herkes tarafından rahatça yapılabilecek bir beceri gerektiği halde profesyonel sınıf için üst seviyede beceri olması şarttır”* (Yıldız, 2009).

Profesyonel Spor

Profesyonel olarak yapılan spor, onu kendisine meslek olarak tercih eden ve belirlenmiş bir maddesel çıkarım sağlamak amacını güderek sporla ilgili yarışma ve karşılaşmalardaki sporcular, antrenörler, yöntem belirleyici adamlar ile kurumların oluşturduğu spor sınıfıdır. *“Profesyonel spor, sporu bir kariyer olarak seçen ve belirli bir maddi kazanç elde etmek üzere sportif yarışmalarda yer alan sporcu, antrenör, teknik adam ve kurumlardan oluşur”* (Biçer, 2008). Sporcu daima daha ileriye ve daha yükseği hedefler. Profesyonel sporlar gerek bireysel gerek takım halinde, belirli bir program dahilinde yarışmalar veya organizasyonlar şeklinde gerçekleşir. UEFA Şampiyonlar Ligi, NBA Basketbol Ligi, Amerikan Futbolu ve profesyonel boks örneklerini verilebilir (Yıldız, 2009).

Bu tarz sporlarda, çok geniş kitlelerce tarafından ilgi gördüğü için, ticari yön ağır basmaktadır. Sporcular para karşılığı alınıp satılan birer meta haline gelmiştir. Şirketleşen kulüplerin hisse senetleri halkın arzına sunulmuştur. Profesyonel spor diğer mal ve hizmetlerin pazarlanmasında da etkindir. Profesyonel sporlara yönelik spor hekimliği, masörlük gibi değişik meslek grupları da mevcuttur.

Amatör Spor

Amatör spora gelince amatörlük bütünüyle sağlığının yerinde olmasını, fiziksel, ruhsal ve sosyal açılardan yarar sağlamayı amaç edinerek hareket eden bireylerin hiçbir ekonomik getiri beklemezsizin yaptıkları sportif faaliyetlerdir. *“Amatörlük, temelde bireylerin sağlıklı olmak, fiziksel, zihinsel, ruhsal ve sosyal fayda sağlamak üzere yaptıkları spor ve sportif çalışmaları ifade eder”* (Biçer, T., 2008).

Ancak bugünlerde amatörlük yarı yarıya etkisini yitirmiş gibidir. Sporun özellikle futbol, basketbol, güreş ve benzeri gibi ilgi gören birçok dalında amatör sporculara çeşitli bahanelerle maddi imkanlar sağlanması bu kanıya varılmasında en büyük etkindir. *“Bu görüntünün arka planında, sporu kullanarak reklam ve tanıtım yapmak veya sporla kendilerini özdeşleştirerek bir marka imajı yaratmak isteyen firmalar yatmaktadır. Birçok firma, sponsorluk çalışmaları ile amatör spora finansal kaynak temin ederek, bazı spor dallarının yarı profesyonel hale gelmesine olanak sağlamaktadır”* (Aksu, F., 2005).

Kitle Sporu

Yaş farkı gözetmeksizin her yaş grubunun yapabileceği, seçicilik özelliği içermeyen serbest zaman etkinlikleridir. Bu etkinliklerde temel amaç sağlıklı olmak, eğlenmek, hoşça zaman geçirmek, sosyalleşebilmektir. Bu etkinlikleri yarışmalara ve karşılaşmalara dayandırılmış sportif ve fiziksel faaliyetler olmak üzere iki biçimde incelemek olasıdır (Amman M. T., 2000).

Yarışmaya ve Karşılaşmaya Dayalı Spor

Belli spor çeşitlerinin, esnek kurallar dahilinde yarışma yahut karşılaşma biçiminde bireysel ya da grupça gerçekleştirilmesidir. Burada genel olarak gözetilen temel düşünce pinpon, alan topu, halı saha futbolu, plaj voleybolu gibi sporla ilgili alanlarla uğraşarak spordan keyif almak, hoşça vakit geçirmek ve sosyalleşmektir. Herhangi bir resmi nitelik içermeyen bu sporlara ilişkin yarışma veya karşılaşmalar tek bir kereye has olabilecekse de çeşitli destekleyici kişi ya da kuruluşların destek sağlaması ile ligler ve çeşitli yarışma dizileri biçiminde dahi düzenlenebilmektedir.

Fiziksel Etkinlikler

Fiziksel aktiviteler, kişilerin kendi bünyelerinde yaptıkları fiziksel ve profesyonel destekli fiziksel aktiviteler şeklinde iki türlü olabilmektedir (Serarslan, 2009).

Bireylerin kendi bünyelerinde yaptıkları fiziksel aktiviteler

Bireylerin önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde değil kendi başlarına hareket ettikleri etkinliklerdir. Genellikle sağlıklı olma, zinde ve formda kalma, kilo kontrolü yapma, fiziksel açıdan güzel görünme gibi amaçlarla yapılmaktadır. Bireyler kendi bilgi ve uğraşları ile yürüyüş, koşu, su sporları ve açık alanlarda mevcut olan ücretsiz fitness aletlerinden yararlanma gibi çeşitli fiziksel aktiviteleri gerçekleştirirler. Bu faaliyetler için belli bir kazancı hedeflemeyen kamuya ait yer ve tesislerinden yararlanma olanakları olduğu gibi kâr amacı güden özel kuruluşların tesislerinden de yararlanabilirler (Yıldız, 2009).

Profesyonel Destekli Fiziksel Etkinlik Hizmetleri

Bu hizmetler kişilere yahut gruplara belirli bir ücret karşılığı profesyonel kişiler ve işletmeler tarafından sağlanan destekleri ifade etmektedir. Ticari amaçlı bu işletmelerin oldukça geniş bir hizmet portföyü vardır. Sağlıklı ve dinç kalmak, fiziksel açıdan göze hoş ve estetik görünmek, güç kazanmak, kilo denetimi, bedeni geliştirmek, zevk alma, hoşça zaman geçirip eğlenmek gibi işlevleri içeren birçok program mevcuttur. Fitnessle ilgili merkezler, wind sörf, rafting, yüzücülük, dalgıçlık gibi rekreasyonel amaçlı ticari işletmeler de profesyonel hizmetler sunmaktadırlar. Belediyeler gibi kamu kurumları da spor birimleri aracılığıyla hazırladıkları çeşitli fiziksel etkinlik hizmetlerini belirli programlar dahilinde halka ücretsiz olarak sunabilmektedirler (Yıldız, 2009).

Açık ve Kapalı Alan Spor Etkinlikleri

Kapalı alan spor etkinlikleri; basketbol, voleybol, hentbol, boks, güreş, tekvando, masa tenisi, bowling, curling, satranç, eskrim, halter, buz hokeyi, jimnastiktir.

Basketbol, beş kişiden oluşan takımlarla el ve top kullanarak oynanan, 3,05 metre yükseklikte yer alan ve pota adı verilen çemberden topu geçirmek suretiyle kazanma hedefi güdülen bir takım oyunudur. Dünya çapında popüler olan bir spordur. *“Basketbol çoğunlukla kapalı salonda oynanır. Dikdörtgen biçimindeki basketbol alanının tabanı sert tahtadan yapılır. Alanın boyutları değişiklik göstermekle birlikte, uluslararası standartlara göre 28 m x 15 metredir. Oyun alanı bir orta çizgiyle ikiye ayrılır. Bu çizginin tam ortasında, orta yuvarlak denen bir daire çizilidir. Basketbol alanının karşılıklı olarak kısa kenar çizgilerinde birer pota bulunur”* (TBF 2005).

Voleybol, altı kişilik takımlardan oluşturulmuş iki takımla oynanır. Topu üç pasta filenin üzerinden geçirerek rakip takımın sahasına düşürme esasına dayalı bir spordur. Oyuncuların sahadaki yerleri sabittir. Üç kişi file önünde, üç kişi de geri sahada savunma pozisyonunda yer alır. *“Bir takım topa arka arkaya en fazla üç kere vurabilir. Vücudun herhangi bir yeri ile topa*

vurmak serbesttir. Oyuncular saat yönünde sürekli dönüşerek oynarlar. Topu karşı tarafın sahasına düşüren takım puan kazanır”(Metin K., 2018).

Hentbol, yedi oyunculu bir takımın altı oyuncusunun sahada bir tanesinin ise kalede yer aldığı ve iki takım halinde oynanan bir spor oyunudur. Maç süresince her iki takım da dilediği kadar oyuncu değiştirme hakkına sahiptir. Bu konuda herhangi bir kısıtlama kuralı yoktur (Kıvıam, N., 2008).

Boks, birbirine rakip olarak seçen iki sporcu arasında tertip edilen yumruklu saldırı ve savunmaya yönelik amatör veya profesyonel olarak katı kurallar dahilinde gerçekleştirilen bir spordur. Boks, bedensel güç, dayanıklılık ve ciddi anlamda cesaret gerektirir. Bu sporda temel hedef, rakibe belinden yukarıda açık ve sert vuruşlar yapıp aynı zamanda kendisine gelen o şekildeki darbelerden bedenini koruyabilmektir. Boks karşılaşması esnasında rakipte ciddi düzeyde yaralanmaların meydana gelmemesi için, içi yumuşak bir madde ile şişirilmek suretiyle yapılmış özel eldivenler kullanılmaktadır.

Güreş tarihi insanlık tarihi kadar eski bir spordur. Eski çağlarda yaşamış insanların doğa ile olan mücadelesi günümüzdeki güreş sporundaki mücadele ruhundan pek de farklı değildir. Güreş sporunun dünyadaki en eski mücadele sporu olması ise kesinlikle tesadüf değildir. Eski Mısır’da bulunan beş bin senelik resimlerde bile izlerine rastlanan bir spor olması bunun kanıtıdır. Türkler, Araplar ve Yunanlılar bu spor dalıyla çok eski zamanlardan bu yana uğraşan ülkelerdir. *“Güreş; serbest ve Grekoromen stil olmak üzere iki çeşittir. Grekoromende sadece belden yukarısı kullanılırken 1904’ten beri olimpiyat oyunlarında yer verilen serbest stilde ise adından anlaşılacağı üzere vücudun belden aşağısını ve bacakları kullanmak serbesttir*”(Toy, A. B., 2015).

Tekvando sporu da güreş gibi dünyanın en eski savunma sporları arasında yer alır. Kendini savunma esasına dayalıdır. Savaş sanatı olarak bilinmektedir. Çinlilere ait Kung-fu ve Japonlara ait olan karateden farklı bir spordur. En eski görülme tarihi olarak, Milattan önce 37 yılında Kore Yarımadasının kuzeyindeki bölgelerde kurulan Kogoryo Hanedanlığına ait mezar duvar resimlerinde tekvando sporuna ait izlere tesadüf edilmiştir. *“Teknik ve maharetten başka Doğu kültürüne ait bazı sosyal değerleri de aksettirir. Tekvando eğitimi, kişiye kendine güven, soğukkanlılık, fedakârlık ve alçak gönüllülük öğretir*” (Yeni Rehber Ansiklopedisi, 1994).

Yaygın olarak oynanan bir salon sporu olan ve pinpon olarak da bilinen masa tenisinin yaklaşık iki yüz yıllık bir geçmişi vardır. Bu da yaklaşık 19. Yüzyıl sonları ile yirminci yüzyıl başlarına tekabül etmektedir. Başladığı ülke İngiltere’dir. *“Masa tenisi sporu, sert, düz ve genellikle yeşil ya da mavi renkte olan, uzunluğu 274 cm, genişliği ise 152 cm boyutlarında yapılan, geometrik şekli dikdörtgen biçiminde ve de yerden 76 cm yüksekliğinde ayarlanmış ve*

özelleştirilmiş bir masada oynanır” (Besyo.org). Oyunun doğasında hızın var olması sebebiyle, sporcular geniş ve rahat bir alana ihtiyaç duymaktadırlar.

“Bowling oyunu oyuna özel üretilmiş bir top ve 10 lobut (kuka, pin) ile oynanan, oyun hattının sonunda bulunan ve dizilişi kendine özgü ve standart olan lobutları, oyunun topu ile devirmeyi amaçlayan bir salon sporudur”(Besyo.org).

İskoçyalılar tarafından geliştirilen bir spor dalı olan Curling sporuna buzda satranç oyunu da denilmektedir. Satranç oyunu diye adlandırılmasının gerekçesi, satrançta olduğu gibi oyunun gidişatına uygun olacak biçimde strateji geliştirmesi gerektirdiğidir. Bir başka benzetme sebebi olarak karışık düzeneklerden oluşması da gösterilebilir. Oyuncuların başarılı olabilmeleri iyi düşünerek tek hamlede rakiplerini alt etmelerine bağlıdır. Curling sporunda mantıklı düşünüp karar verme ve hızlı davranma Hız ve mantıklı düşünme en temel koşullardır.

Kılıç kullanılarak yapılan bir spor dalı olan eskrim oldukça eski bir dövüş sanatıdır. Başlangıcı Orta çağda kılıçla yapılan düellolara dayalıdır. Flöre, epe ve kılıç olmak üzere üç farklı silahla üç farklı alanda yapılan bir spordur. *“Eskrim, sporu da fiziksel ve zihinsel hareketliliği yüksek düzeyde sağlayan, sinir sistemi üzerinde etkili olan, kasların hareketliliğini hızla sağlayan ve önemli ölçüde zekâ gerektiren bir spor dalıdır”*(Wagner, 2007).

Halterin tarihi de oldukça eskilere dayanmaktadır. Geçmiş yüzyıllardan kalma fresklerin ve vazoların üzerlerinde bu spora ilişkin örneklerle rastlamak olasıdır. *“1896 yılından bu yana olimpiyat sporları arasında yer alan halter, günümüzde dokuz sıklıkta yapılmaktadır. Halter 1,31 m uzunluğunda, 26 mm kalınlığında “bar” adı verilen metal çubuğun iki ucuna asılı belirli kilodaki ağırlığın, iki kolla başın üzerine kaldırılması temeline dayanır”* (Derman, E., 2016).

“Buz pateni; artistik patinaj, artistik buz pateni veya figür pateni olarak da adlandırılır. Müzik, dans ve sporun bir arada yer aldığı estetik beğenisi yoğun bir spordur. Bu unsurların bir arada olması buz pateninin son derece estetik ve rafine bir spor dalı olarak kabul edilmesinde en büyük etkidir. *Buz Pateni, olimpiik ölçü olarak kabul edilen 30 x 60 metrelik buz pistinde yapılır”* (Çömük, 2009).

Buz hokeyi, buzla kaplanmış bir saha üzerinde çim hokeyinde olduğu gibi her iki takımın da altışar kişiden oluştuğu bir spordur. Çim hokeyinin, buzdaki versiyonudur demek son derece yerinde olacaktır. Kıyasıyla sert bir mücadele gerektiren, yüksek oranda hıza dayanan bir spordur. *“Bu oyunda gol atmak, kıvrık uçlu tahta ya da alaşımdan yapılan sopayla, sert bir lastikten üretilen ve puck (pak) denilen diski rakip takımın kalesine sürüp sokmakla gerçekleşir. Puck’ın kalınlığı 2,5 santimetre ve çapı 7,6 santimetredir. Diski sürmek için kullanılan sopanın boyu 1,35 metreden ve ucundaki kıvrık kısmın boyu da 32 santimetreden fazla*

olamaz”(Amerika bülteni, Erişim tarihi: 10.05.2023). Oyun her biri 20 dakikalık üç devreden oluşur. Her devre sonunda takımlar kale değiştirir. Oyun durunca saat de durur. Bu nedenle bir buz hokeyi maçı yaklaşık iki, iki buçuk saatte tamamlanır.

Jimnastik insan bedeninin fiziksel yapısını düzeltme ve geliştirme amacını güden ve bu hedef doğrultusunda vücudun düzenli hareket ettirilmesi esasına dayalı spordur. Vücudu Çevik bir vücut yapısına sahip olmak ve güç kazanabilmek amacıyla yapılan tüm alıştırmalar bu başlık altında toplanır. *“İdman, kültürfizik; erkeklerde yer alıştırmaları, barparalel barfiks halkalar ve kulplu beygir; kadınlarda yer alıştırmaları eşit olmayan çubuklar barfiks denge kalası alıştırmalarını içeren yarışma disiplini”*(Özkütük, İ., 2019).

Açık alan sporları ise futbol, atletizm, atıcılık, bisiklet, binicilik, dağcılık, golf, kayak, koşu, kürek, okçuluk, snow board, sörf, su topu, tenis, yelkendir.

Futbol, her iki takım arasında takım bünyesinde on birer oyuncu olmak kaydıyla genellikle çimle kaplanmış bir alanda oynanan spordur. Futbolun kendine has kurallarıyla donatılmıştır. Oyunun amacı, rakip takımın kalesine kurallar çerçevesinde topu göndermektir. Topu el ve kolla oynamak ve topa el ve kolla müdahale etmek yasaktır. Kafa ile ya da kurallara uygun olacak biçimde bedenin herhangi bir yeriyle topa vurulması yasak değildir. Kaleciler için bu kural farklıdır, kalecinin topu elinde tutması kaleci statüsü için belirlenmiş bir alan içinde mümkündür. Her takımın kendisine ait bir amblemi ve forması vardır. “Futbolcular kendi takımlarının simgesi olan formaları giyerler. Her oyuncunun forması üzerindeki numara farklıdır. Yalnızca kaleciler, öbür oyunculardan kolayca ayırt edilebilmesi için takımın renklerinden farklı renkte forma giyer. *“Bütün futbolcular, bu oyun için uygun biçimde üretilmiş krampon olarak adlandırılan özel ayakkabılar kullanırlar”* (FIFA, 2014).

Dünyanın en eski spor dalı atletizmdir. Atletizm; belli bir pistte veya alanda değişik branşlar üzerinden gerçekleştirilen bedensel faaliyettir. Bu sporu gerçekleştiren kişilere ise atlet denir. *“Genel kategori olarak koşu, yürüyüş, atlama ile atma branşları üzerinden sporcular kabiliyetlerini gösterir”* (Besyo.org).

İsviçre’de 10. yüzyılda ortaya çıkan atıcılık; kökü çok eskilere dayanan sportif faaliyetlerdendir. *“Atıcılığın tam olarak spor haline gelmesi ise silah sektöründe gelişmelerin meydana geldiği 16. yüzyılda mümkün olabilmektedir”* (Besyo.org).

İlk modelleri oyuncağa benzeyen bir makineyi andıran bisikletin tarihçesi 1800’lü yıllara dayanmaktadır. İlk gerçek bisiklet de 1839 yılında, İskoç demirci Kirkpatrick Macmillan tarafından yapılmıştır. İki tekerlekli bisikletin gelişmeye başlaması ile ortaya çıkan bisiklet

sporu her yaştan insanın, cinsel ayrım yapılmaksızın, yapabildiği oldukça eğlenceli, yüksek rekabet değeri taşıyan ve son derece sağlıklı bir spordur.

“Binicilik ata binme bilgisi ve sanattır. Atlı sporların temelini teşkil eder. Binicilik başlıca şu kısımlara ayrılır: Manej çalışmaları, atlı yarışmalara hazırlık, av ve arazi binişleri, yüksek binicilik”(Binicilik.org, Erişim Tarihi: 22.04.2023).

Dağcılık, hem dağlarda yürüyüş ve kamp kurma hem de teknik malzeme kullanmak suretiyle dağlara tırmanma sporlarını da kapsayan ve doğa ile iç içe yaşanılarak yapılan açık alan sporudur. Bu spor dalı 18.-19. yüzyıl Avrupa’sında en başta İngiliz ve Fransız soyluları olmak üzere zenginlerin boş vakitlerini değerlendirmek ve hayatlarının rutin akışını yeni maceralarla süsleme arayışları sonucu olarak bir spor sayılmaya başlanmıştır. Dağcılık sporunun ulusların ilgisini çekmekte başarılı olduğu zaman 20.yüzyılın başlarıdır. Uluslararası bir spora dönüşmesi ise 1931 yılında, merkezi Cenevre’de olan Uluslararası Dağcılar Birliğinin kurulmasıyla mümkün olmuştur. *“İzleyen yıllarda, belirli teknik ve emniyet yöntemlerinin geliştirilmesine paralel olarak kendine özgü disiplini ve ilkeleri olan bir spor dalı haline dönüşen dağcılık, birçok doğa sporunun da önünü açmıştır”*(Yarar, S., 2015).

Birbirlerinden farklı özellikte ve görevde kullanılan sopalar aracılığı ile oyun alanı içerisinde kurallar çerçevesinde belirli noktalara açılmış olan oyun deliklerine yine belirli standartlar ölçüsüne sahip olan topların en az sayıda vuruş yapılmak suretiyle sokulması esasına dayalı bir spordur. *“Tipik bir golf sahası, 9 ya da 18 deliğe sahiptir ve bunların her biri birbirinden farklı yapı ve görünüşe sahiptir”*(Besyo.org).

Kayak, kar üzerinde gerçekleştirilen bir spordur. İnsanların kar üzerinde batmaksızın kayarak ilerlemesini öngören; bu eylemi gerçekleştirmeye yarayan kayak takımları, kayak, kask gibi araçlar kullanılarak yapılan, her türlü aşırı soğuğa dayanabilecek yapıda özel giysiler gerektiren bir spor dalıdır.

Ağırlığı ve ebatları kurallar çerçevesinde belirlenmiş teknelerin kürekler aracılığıyla hareket ettirilmesi suretiyle suyla kaplı alanlarda gerçekleştirilen spor dalıdır. Önceleri küreği savaş ve ticaret gemileriyle öteki tekneleri suda yürütme aracı olarak kullanan insanoğlu, daha sonra bunu bir spor olarak da benimsemiştir Ünlü Latin ozanı Virgilius milattan önce 29 yılında yazdığı bir eserinde kürek yarışlarından söz etmektedir. *“Çağdaş anlamda ilk kürek yarışları 1715’te İngiltere’de, Thames Irmağı’n da İngiliz kayıkçılar arasında düzenlendi, 1829’dan başlayarak İngiltere’ nin iki büyük üniversitesi olan Oxford ile Cambridge arasında geleneksel kürek yarışları yapılmaya başlandı”* (Besyo.org).

Okçuluk sporunun kökleri insanoğlunun avcılıkla yaşamını sürdürdüğü günlere dayanmaktadır. Ucu sivriltilmiş ya da demir veya benzeri sivri uçların takıldığı okun bir yay aracılığıyla hedefe gönderilmesini amaç edinen spor dalıdır. *“Okçuluk ilk kez 1904 Yaz Olimpiyatları’nda olimpik programa alınmış, 1972’den beri aralıksız olarak programlarda yer almaktadır”* (Wikipedia, 2023).

Sörf; genellikle ya kıyıya yaklaşan ve oldukça yüksek boyutlarda olan dalgalar üzerinde ya da yeterli hız düzeyine sahip olan rüzgâr gücünün gerçekleştiği koşullarda yapılan bir spor dalıdır. Değişik boyutlardaki ahşap veya fiberglastan yapılan ve sörf tahtasına ek olarak yelken veya paraşüt eklenebilen malzeme ile yapılan bir su sporudur (Kraus, G. R., ve Curtis, E. J., 1990).

Su topu oldukça kolay bir esas kurala dayanmaktadır. Suya batmaması gereken topu, rakip takıma ait olan kaleye mümkün olduğunca fazla sayıda atmaktır. *“Yedişer kişiden oluşan iki takım şeklinde oynanan karşılaşmalar, 33 metreye 20 metrelik havuzlarda yapılır. Havuzların derinliği ise 1.90 ile 2.00 metre arasında değişmektedir. Kaleler ise 3 metre uzunluğunda ve 90 cm. yüksekliğindedir”*(Demirdöken, S., 2019).

İki kişi ya da ikişer kişiden oluşan iki takım arasında raket ve top kullanmak suretiyle Tenis, raket ve topa iki kişi arasında oynanan olimpik nitelik taşıyan bir spor dalıdır. Oyuncular içi hava ile doldurulmuş, lifli yapıda keçe ile kaplanmış, yaklaşık yedi santim ölçüsünde sarı renkli topları raketler aracılığı ile sahanın ortasında gerilmiş olan ağ (net) üzerinden rakibin kort olarak adlandırılan sahasına atmaya çalışırlar. Kurallar dahilinde en çok puanı alan oyuncu kazanır. *“Kökleri Orta çağ Fransa’sında elle oynanan bir oyuna dayanan ancak bugünküne oldukça yakın şekilde 1800’lü yıllar İngiltere’sinde oynamaya başlayan oyun, öncelikle İngilizce konuşulan ülkelerde yayılmıştır. Tenis bugün bir olimpiyat sporu olup, her seviyeden, her yaştan ve her ülkeden oyuncusu bulunmaktadır”* (wikipedia.org).

Yelken veya diğer adıyla yelkencilik, rüzgâr gücünden yelken kullanarak yararlanılıp teknenin hareket ettirilmesi ve suyun yüzeyinde tekne kullanmak suretiyle yol alma metoduna dayalı spordur. Milattan önceki dönemlerde Mısırlılar tarafından ulaşım ve taşımacılık amaçlı olarak kullanılmak üzere icat edilmiştir. Doğa ile uyumlu, adrenalin oranı yüksek, kişinin karar verme yeteneğini güçlendiren dengeye dayalı bir sporudur (Serin, C., 2016).

Yüzme, bireyin gerek suyun üstünde gerekse suyun içinde dengeli ve ritmik biçimde hareket ederek bir yöne doğru ilerlemesini sağlayan hareketler bütününe dayalı bir spor dalıdır. Bütün dünyada hemen hemen herkes tarafından sevilen ve yaygın olan yapılan zevk ve yarış

temelli bir spordur. *“Bugünkü şekliyle modern yüzme şekli, ilk olarak İngiltere’de başlatılmıştır. İlk yüzme havuzu 1828’de İngiltere’nin Liverpool şehrinde açılmıştı. Bundan sonra İngiltere ve Amerika başta olmak üzere çeşitli ülkelerde yüzme şampiyonaları ve turnuvaları düzenlenmiş, yüzme bugünkü modern hâline gelmiştir”*(Senn, A. E., 1999).

Spor ve Sağlık

“Spor, önceden belirlenmiş kurallara göre bireysel veya takım halinde yapılan, genellikle rekabete dayalı yarışma ve kişisel eğlence veya mükemmelliğe ulaşmak için yapılan fiziksel veya zihinsel aktivitelerdir” (tr.wikipedia.org). “Dünya Sağlık Örgütü anayasasında sağlık şöyle tanımlanmıştır: *“Sağlık sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden tam iyilik halidir.”* Bu tanım itibarıyla sağlığın bilinen yönü bedence ve ruhça iyilik halidir. *“Sosyal yönden tam iyilik hali ise yeni ve açıklanması gereken bir kavramdır”* (Sağlık Bakanlığı, 1997). Yani, insanların yalnızca bedensel açıdan hasta ya da sakat olmaması yeterli gelmemektedir. Burada esas olan ruhsal bakımdan dengeli, çevreleriyle uyumlu, zorluklara karşı dirençli olmalarıdır. Bu iki kavram birbirinden hiç ayrılmayan sağlam bir ikili oluşturmuşlardır. İnsan sağlığının bozulması insanı ruhsal yönden tedirgin eden bir durumdur. Spor yapılmasının temel amaçlarından biri sağlıklı bir yaşam biçimi oluşturmaktır.

Sağlığın bozulması beraberinde birçok olumsuz durumu da getirecektir. Özellikle kitlesel hastalıklar dünya üzerinde etkili olduğunda durum daha da kritikleşecektir. 21. Yüzyıl itibarıyla eski dönemlerde olduğu gibi basit bir veba hastalığından kitlesel ölümlerin yaşandığı zamanlardan çok daha farklı olursa da yoksulluğun pençesinde kıvranan ve eğitimi olmayan toplumlarda, beslenme bozukluklarına bağlı hastalıklara daha sık rastlanmaktadır. Yine yanlış ve çağ dışı kalmış inanışlara sahip toplumlarda da bu yanlış ve çağ dışı kalmış inanışlar yüzünden hastalıklar ve ölümler meydana gelebilmektedir. Örneğin, ishali bebeklere su verilmesinin yanlış olduğu düşüncesiyle su verilmemesi, her yıl binlerce ishali bebeğin ölümüne sebep olmaktadır. Gerek sosyal gerek kültürel etmenler insan davranışlarının belirlenmesinde büyük bir rol oynar ancak sağlık durumu söz konusu olduğunda sosyal ve kültürel etmenlerin insanların davranışlarını olumlu yönde etkilemesi daha uygun olacaktır. Sağlığın daha iyi duruma getirilebilmesi için bilimin desteğine ihtiyaç vardır. Zira sağlığın daha iyiye ve ileriye götürülebilmesi ancak sosyal ve kültürel etkenlerin bilimsel düşünce ışığında değiştirilmesiyle mümkün olacaktır. Kendi hastalığını kabul edip etmeme mevzularında bireyler arasında farklı yaklaşımlar söz konusudur. Bu farklılıkların ortaya çıkması ise büyük oranda sosyal ve kültürel etkilere bağlıdır (Yıldız, E., 2020).

Bugün itibarıyla dünyada yaşanmakta Korona virüs salgını, hiç beklenmedik bir anda ortaya çıkmış ve dünyadaki tüm sağlık yaklaşımlarını alt üst ederek yüzlerce insanın ölümüne milyonlarca insanın hastalığın pençesinde kıvranmasına yol açmıştır.

Pandemi Sürecinin Spor Üzerindeki Etkileri

Salgın hastalık, herhangi bir hastalıkla ulusal veya uluslararası çapta normal düzeyinin çok üstünde bir şekilde karşılaşılmıştır. Çin'in Vuhan kentinde bir canlı hayvan pazarından yayıldığı ifade edilen korona virüs hastalığı (Covid 19) dünyanın neredeyse tümünü etkisi altına alan yeni tipteki korona virüstür. Covid-19 salgın hastalığı tüm dünyanın yanı sıra spor camiasını da yoğun biçimde etkilemeyi sürdürmektedir. *“İlk sırada sağlık kesimi olmak kaydıyla, toplumsal hayatın bütün her tarafını, ekonomik hayatı, bireylerin günlük hayatlarında alışıldık biçimde sürdürdükleri tempolarını temellerinden sarsarak köklü bir biçimde değiştirmelerini gerektiren salgın, sporun tüm alanlarını da derinden etkilemiştir”* (Kaya ve Koçak, 2020).

Başta Avrupa ve Amerika gibi dev spor endüstrisine sahip olan ülkeler hem maddi hem de manevi olarak bu salgın hastalıktan çok etkilenmişlerdir. Kalabalık ve geniş izleyici kitlelerince izlenen futbol, basketbol gibi profesyonel nitelikteki sportif etkinlikler başta gelmek kaydıyla, sporla ilgili her çeşit hizmeti temin eden birçok işletme, spor ile ilgili mamul üretimi yapmakta olan endüstriyel kollar, bu ürünlerin pazarlama zincirinin tüm kademelerinde yer alan irili ufaklı ya da dev çapta tüm işletmeler, spor turizmi sektörü de dâhil olmak üzere, spor kuruluşunun her aşamasında çalışmakta olan tüm personel ve bu sektörle ortaklaşa hizmet üretimi yapan ve yürüten her türlü iş sahası büyük maddi yitkilere uğramış, ekonomik açıdan dar boğaza girmiştir.

Çeşitli branşlardaki birçok spor organizasyonu ya durdurulmuş ya da belli süreliğine askıya alınmıştır. Ayrıca bazı futbolculara, basketbolculara, antrenör ve yöneticilere bu salgın hastalık bulaşmıştır. *“Yerel, ulusal ve uluslararası tüm spor etkinlikleri; özellikle de büyük kitlelere yönelik büyük spor etkinlikleri nedeniyle bir araya gelen devasa topluluklar, sayısı milyonları bulan uluslararası ziyaretçi ve ev sahibi ülke sakinleri yerel olarak endemik hastalıklar dahil olmak üzere bulaşıcı hastalıklara yakalanma riskiyle karşı karşıyadır”* (Petersen, Wilson, Touch ve ark.,2016).

“Organize yarışmalar çok sayıda seyirci bulunan büyük spor stadyumlarında yapılır ve bu da virüslerin yayılması için elverişli bir ortam oluşturur” (Halabchi, Ahmadinejad, Selk-Ghaffari, 2020). Bu bağlamda büyük insan topluluklarını hep bir arada buluşturan bu çeşit

sportif aktiviteler hem oldukça önemlidir hem insanların sağığı ile ilgili sorunları bakımından da yakın ilişki içerisinde. Hali hazırda yaşanmakta olan bu dönemde son derece önem içeren birçok spor etkinliğı iptal edilmiş veya belirli veya belirsiz olmak üzere ileri bir tarihe doğru ertelenmiştir. *“Zira salgının son derece etkili olduğı bugünlerde devam ettirilecek mega spor organizasyonlarında virüsün hızla yayılmasının biyolojik bomba etkisi yaratacağından söz edilmektedir”* (Gilat ve Cole, 2020). Bu vaziyetin oluşmasına yol açan sebep ise korona virüs salgınının git gide daha çok küreselleşmekte olan ve birbirine giderek daha bağımlı hale gelen dünya üzerindeki tüm ülkelerin hastalık tarafından erişilmeyen çok az yerinin kalması, hastalığın ruhsal ve ekonomik yönden umulanın çok daha ileri düzeyde olma gizil gücünü bünyesinde bulundurmasıdır. *“Bu tür salgınların geçmişte olduğı gibi köklü devletleri bile sarsması ve dahası yıkılmalarına sebep olması muhtemeldir”* (Kırık ve Özkoçak, 2020). Durum o denli ciddidir ki birçok ülkenin hükümeti son derece sert önlemler içeren bildirileri birbiri ardınca hâlâ daha yayımlamaya devam etmektedirler.

Toplumsal yaşantının doğal ve ayrılmaz bir parçası durumunda olan spor da 2020 Mart ayından bu yana bütün yerküreyi etkisi altına almayı başaran bu covid-19 korona virüsünün yıkıcı etkisine maruz kalmıştır. *“Bu tehdit nedeniyle neredeyse dünyada bulunan 206 ülkenin tamamı teyakkuz haline geçmiştir”* (Wikipedia, 2020). Dünya tam anlamıyla sürekli alarm hali yaşamaktadır. Canlı, etkin ve hareketli bir yapıya sahip olan spor olgusu, yaşamsal kerte de önemli gözdağı vermesi nedeniyle toplumsal bağlarından koparılıp kısıtlanarak her şeyiyle birlikte evlerin ve kapalı alanların dört duvarı arasına sığdırılmaya çalışılmaktadır. Dinamik bir yapıda olan ve kitleleri etkileyen spor için bu son durum oldukça düşündürücü ve yıpratıcı bir durumdur (Türkmen, M. ve Öz sarı, A., 2020).

Pandemi Sürecinin Sporcu Üzerindeki Etkileri

Sporcular açısından duruma bakılacak olursa her ne kadar sporcu kesimi risk içeren grup içerisinde yer almasa dahi sporcuların da Pandemiden kaynaklanan olumsuz sonuçlardan etkilenmesi kaçınılmazdır. Sporcu kesimi açısından ele alındığında korona virüsün yalnızca antrenman ve yarışma programlarına yönelik aksamalara neden olduğı düşünülmemelidir. *“Salgın hastalık sporla uğraşan kişilerde önemli sağık sorunlarına da neden olabilmektedir”* (Chen, Zhou, Dong ve ark., 2020).

COVID-19 süreci sporcuların antrenman programlarında sürekli kesintilere yol açmakta bu kesintiler ise gerek kısa gerekse uzun süre zarfında sporcuların solunum sistemleri ile ve alıştı rma hacmi üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Sağık dışında sporla profesyonel

anlamda uğraşan ve gelirleriyle geçimlerini bu yolla temin eden sporcular da yapılmayan müsabakalar ve katılamadıkları şampiyonalar nedeniyle de maddi kayba uğramaktadırlar. Dolayısıyla sporcular hastalığa yakalanmasalar bile müsabakaların iptalinden dolayı kaybetmiş oldukları gelirler nedeniyle de bu salgının olumsuz getirilerinden etkilenmektedirler. Nisan 2020 itibariyle, birçok profesyonel spor liginin durdurulması münasebetiyle sayısı binleri bulan sporcu ve spor kulübünün iflas etmekten kaçınmak için desteğe ihtiyaç duydukları yetkili kaynaklar tarafından bildirilmiştir. *“Pandeminin getirdiği ve sportif katılım ve sporcuları uzun süre etkileyecek bu tür problemler, etkili karşı önlemler almayı gerektirmektedir”* (Timpka, 2020).

Diğer bireyler gibi sporla uğraşan sporcuların da sosyal izolasyon ve karantina süreçlerinde fiziksel aktivite düzeylerinin azalması söz konusudur. Dolayısıyla azami ve maksimal bir değerin, gücün, başarımın altında kalan alıştırma yönelik performanslarında oluşan ani düşmeler antrenmanların kesilmesini izleyen birkaç hafta sonraki zaman içerisinde meydana gelmektedir. Aerobik performanstaki bu yitiler kalp yahut kan damarlarının arterler ve venler ile ilgili olan (kardiyovasküler) hastalıkları içeren grubun işlevlerini ve kaslardaki metabolik kullanılmaya hazır gücün azalmasına yol açmaktadır. *“Özellikli olarak, artımlı egzersiz sırasında ölçülen maksimum oksijen tüketiminde (VO₂max) önemli düşüşlerin olduğu alıştırma kesilmesi sonrasındaki 2-4 hafta içinde tarif edilmiştir”* (Jukic, Calleja-González, Milanovic, Krakan and Njaradi, 2020). Bunun yanı sıra daha kan hacmindeki azalış, kalp kaslarındaki değişiklikler, toplamdaki hemoglobinlerin içeriğinde azalış, iskelet kaslarındaki kılcal damarlarda yer alan azalış, ısı düzelmesinde bozulma gibi daha birçok olumsuz etki de söz konusudur. Eğer bu süreyi aşma dört haftadan da fazla olursa etkiler daha da şiddetli duruma gelmektedir.

Elit sporcu olmanın getirdiği gerekler sonucunda her sporcunun, önündeki birçok engeli aşacak ve içinde bulunduğu durumu kolaylaştıracak çareler düşünmesini zorunlu kılan ve kendisini belirlemiş olduğu hedefe taşıyacak bir mesleki stratejisi mevcuttur. *“Bulaşıcı bir salgının ardından, ülkelerin sporcuları için sağladığı imkanlar arasındaki eşitsizlikler daha belirgin olacak ve farklı halk sağlığı dolayısıyla kapsamında bir bakıma kişilerin yaşadıkları ülke şartları kapsamında strateji geliştirmelerine neden olacaktır”* (Anderson, Heesterbeek, Klinkenberg ve Hollingsworth, 2020). Antrenman programlarını düzenleyen elit sporcuların bu düzenleme sırasında çalışmalarını belirli bir sıra izleyerek normalden megaya uzanan spor ile ilgili faaliyetlere doğru periyodik bir duruma getireceği dikkate alındığı zaman, profesyonel

kuruluşlar ile disiplini çok yüksek düzeyde olan destek ekiplerine ulaşmaları bakımından sıkıntı yaşayacakları ortadadır.

Hiç hesapta olmayan bu salgın hastalık döneminde dünya ani ve benzerine hiç rastlanmamış bir biçimde her zamanki alışıldık düzenini yitirmiş ve organizasyonu yapılmış olan spor etkinliklerinin çoğu zorunlu olarak iptal edilmiştir. Bu iptaller kapsamında, hemen hemen her seviye ve yaştaki pek çok sporcu durumdan olumsuz biçimde etkilenmiştir. Geniş kitleleri içeren spor ile ilgili bütün etkinlikler ya iptal edilmiş ya da süresiz olarak ertelenmiştir. Belirlenen vakalarda ve ölüm oranlarındaki artışlar nedeniyle hemen hemen her ülke evde kalma önlemlini almak zorunda kalmıştır.

“Covid-19 nedeniyle evlerinde kalan sporcular hem fiziksel hem de psikolojik olarak çok farklı şekillerde etkilenebiliyor. Ev hayatına alışık olmayan sporcuların evde kalmaları gereken bu zamanda yaşananlar sporculara negatif etki ediyor” (Oktay, E., 2020).

Kapatılan parklar, spor salonları ve spor alanları göz önüne alındığında, dikkatleri çeken en önemli nokta sportif faaliyetlere devam etmek açısından olasılıkların oldukça kısıtlanmış olmasıdır. *“Özellikle sporcuların fiziksel olarak güvenli bir şekilde temasını sağlamak ve ayrıca spor tutkunlarının daha önceden olduğu gibi bir araya gelmelerine izin vermek için tam olarak hangi şartların oluşturulması gerektiği belirsizliğini korumaktadır”* (Gilat ve Cole, 2020).

Henüz cevap verilmemiş birçok soru bu kapsam doğrultusunda henüz cevap alamamışken yeni bilgiler ortaya çıktıkça daha birçok sorunun ortaya çıkması bir hayli düşündürücüdür. Örnek vermek gerekirse korona virüsün yol açtığı salgından etkilenen oyuncuların uzun vade içinde sağlıklarının veya oyun performanslarının ne şekilde etkileneceği konusundaki belirsizlikler hâlâ daha sürmektedir. Sporcuların salgın sonrası spor yaşamlarında karşılaştıkları birçok sorun olacaktır. Bu sorunlardan bazıları yetersiz kondisyon nedeniyle kas iskelet sistemindeki yetersiz kondisyon yüzünden yaralanan birçok sporcu olacaktır. Bu durum karşısında sporcu sağlığı ekiplerinin tedavi etmeye hazır olup olmadıkları ise meçhuldür. Gelecek kış mevsimlerinde ve daha sonraki dönemlerde sporculara nasıl destek olunacağı test düzenlemelerinin nasıl olması gerektiği de akıllarda birer soru işaretidir.

“Pandemi sürecinde kasları zaafa uğrayan, antrenman ve kondisyon eksiliği ve buna benzer bir sürü sorunla boğuşmak zorunda kalan profesyonel sporcuların gerek sağlıkları gerekse oyun başarımlarının uzun vadede ne olacağı hakkında henüz kesin bir söz söylenilmemektedir” (Kaya ve Koçak, 2020).

Fiziksel aktivitenin insan sağığına yararlı olduğı tespit edilmiştir. Değışen yoğunluktaki düzenli egzersiz, insanların fiziksel ve zihinsel sağığı üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir (Soylu, Turgut, Canikli ve ark., 2021).

Covid-19 nedeni ile insanların dışarı çıkamaması bireyleri evde spor yapmaya yöneltmiştir. Evde yapılan sporların süresi "yaşa, sağık durumuna ve imkânlara göre" planlanmalıdır. Örneğın yaş ve sağık durumuna göre “aerobik, kürek çekme, dans, yoga, jimnastik” gibi egzersiz alanları ve “sabit bisiklet ve koşu bandı” gibi egzersiz ekipmanları kullanılabilir. Öngörülen egzersizlerin yoğunluğu, "kalp atış hızı ve algılanan yorgunluk" gibi parametrelere bakılarak ayarlanabilir (Kaya ve Ata, 2023).



BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomoloji) desenidir. Olgu bilim, olgu ile ilgili bilgiler elde etmek için kişilerin bilgi ve tecrübelerinden faydalanan bir araştırma metodudur (Kocabıyık, O., 2015). Bu çalışmada pandemi sürecinin sonlarına doğru Şanlıurfa ilindeki amatör sporculara ve spor salonu işletmecilerine etkilerinin incelenebilmesi ve pandeminin sporcularda ve spor salonu işletmecilerinde yarattığı durumların ortaya çıkartılması amaçlandığı için nitel araştırma yaklaşımlarından olgu bilim deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden kolay örnekleme diğer adıyla elverişli örnekleme kullanılmıştır. Elverişli örnekleme, bir araştırmacının evren örneklemini kolayca oluşturmasını sağlayan bir nitel araştırma yöntemidir (Baltacı, 2018).

Araştırmanın katılımcılarını Şanlıurfa ilindeki amatör sporculardan oluşan futbol, voleybol ve fitness ile ilgilenen 18-55 yaş aralığındaki 20 sporcu ve 6 spor salonu işletmecileri oluşturmaktadır. Araştırmaya ait veriler Şanlıurfadaki amatör sporculardan ve spor salonu işletmecilerinden elde edilmiştir. Araştırma 6 spor salonu işletmecisi ve 20 sporcu olmak üzere toplam 26 bireyin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan sporcular ve spor salonu işletmecileri ile belirlenen tarih ve saatte görüşmeler anket formu şeklinde yüzyüze gerçekleştirilerek sağlanmıştır. Araştırmaya katılım sağlayan sporcu ve spor salonu işletmecilerine ait demografik bilgiler Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1. Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerine Ait Demografik Bilgilerin Dağılımı(f=26)

KOD	CİNSİYET	YAŞ	EĞİTİM	MESLEK
S1	Erkek	36	Lisans	Beden Eğitimi Öğretmeni
S2	Erkek	28	Lisans	Öğretmen
S3	Kadın	18	Lise	Öğrenci
S4	Kadın	18	Lise	Öğrenci
S5	Erkek	23	Lisans	Öğretmen
S6	Erkek	27	Lisans	Öğretmen
S7	Erkek	24	Lise	Futbolcu
S8	Erkek	30	Lisans	Öğretmen
S9	Erkek	24	Lisans	İnfaz Koruma Memuru
S10	Kadın	18	Lise	Öğrenci
S11	Erkek	31	Lisans	Öğretmen
S12	Erkek	20	Lisans	Öğrenci (sporcu)
S13	Erkek	29	Lise	Sporcu(Galerici)
S14	Erkek	30	Lise	Fitness
S15	Erkek	22	Lise Terk	Bilgi İşlem
S 16	Erkek	24	Lisans	Öğretmen
S17	Erkek	18	Ortaöğretim	Futbolcu
S18	Erkek	25	Lisans	Beden Eğitimi Öğretmeni
S19	Erkek	31	Lisans	Gayrimenkul
S20	Erkek	43	İlkokul	Telefon Tamircisi
SS1	Erkek	40	Lise	Spor Salonu İşletmecisi
SS2	Erkek	44	Lisans	Spor Salonu İşletmecisi
SS3	Erkek	25	Lisans	Spor Salonu İşletmecisi
SS4	Erkek	38	Ön Lisans	Spor Salonu Personeli
SS5	Erkek	27	Lise	Spor Salonu İşletmecisi
SS6	Erkek	50	Lisans	Spor Salonu İşletmecisi

Veri Toplama Süreci

Çalışmada, görüşmelerin sağlanabilmesi için amaçlanan sporcu ve spor salonu işletmecileri ile görüşme sağlanarak araştırma hususunda kısa bilgi verilerek, ardından uygun görüşme saat ve tarihler belirlenerek randevu talebi iletilmiş ve araştırma verilerinin toplanmasına yönelik sporcular ve spor salonu işletmecileri ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Formun birinci bölümünde spor ve spor salonu işletmecilerinin demografik bilgileri olarak, cinsiyet, yaş, öğrenim durumu

ve mesleklere dair bilgilere yer verilirken, ikinci bölümde ise pandemi sürecinin amatör sporcular ve spor sektöründeki spor salonu işletmecileri üzerindeki etkilerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla Şanlıurfa ilindeki amatör sporculara ve spor salonu işletmecilerine dair 30 soru yer almaktadır. Toplamda çalışma içerisinde görüşme formunda 35 soru mevcuttur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak amacına yönelik olarak elde edilmek istenilen verilerin sağlanmasında nitel veri toplama yöntemlerinden açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Eğitim ve sosyal bilimler alanında en çok kullanılan veri toplama tekniklerinden biri yarı yapılandırılmış görüşme tekniğidir (Çelik, Başer Baykal ve Kılıç Memur, 2020).

Araştırmada, pandemi sürecinin sporcular ve spor sektörü üzerindeki etkilerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla sporculara ve spor salonu işletmecilerine açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu literatür taraması yapılarak konunun uzmanları eşliğinde hazırlanarak uygulanmıştır. Görüşme sorularını uygulamadan önce araştırmaya yönelik bilgilendirme yapılmış, sporculara ve spor salonu işletmecilerine konu hakkındaki detaylı bilgi verilmiştir. Ayrıca, araştırmacı görüşmelerinin kayıt altına alınması için görüşme öncesinde sözlü olarak izin alarak, bu kayıtların araştırmacıda kalacağını, herhangi bir ismin araştırmada kullanılmayacağı belirtilmiş ve görüşmeler ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmadan toplanan veriler, içerik analizi yönteminden yararlanılarak analiz edilecektir. İçerik analizindeki asıl hedef, elde edilen verileri açıklamasını yapacak kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi çerçevesinde verilerin kodlanarak kategorilere ayrıştırılması, temaların oluşturulması, verilerin kod ve temalara yönelik düzeninin yapılması ve tanımlanması, bulguların yorumlanma aşaması ile sürdürülecektir (Yıldırım ve Şimşek 2013). Bu kapsamda gerçekleşen görüşmelerden toplanan görüşme kayıtları bilgisayar ortamına aktararak, yazıya geçirilecektir. Herhangi bir hatanın olmaması için görüşme kayıtları yazılı metin üzerinden tekrar geçilerek kontrol edilecektir.

Görüşmeler esnasında sağlanan verilerin kodlaması ve kodların kategorileştirilmesi aşamasında yapılan analizlerin güvenilirliği önemlidir. Miles ve Huberman (2016)'nın güvenilirlik formülü kullanılarak oluşturulan kategoriler için güvenilirlik hesaplaması yapılmıştır. Dolayısıyla, her bir sporcu ve işletmecilerle sağlanan görüşmeler sonunda elde edilen veriler yazı olarak aktarımı sağlanmıştır. Aktarılan veriler incelenerek kodlamaları yapılarak, her bir sorunun cevabı incelenmiş ve verilere son şekilleri verilerek, verilerin çözümlenme aşaması tamamlanmıştır. Ardından kodların kıyaslaması ve güvenilirlik değerlerinin hesaplanması süresine geçilmiştir. Araştırmacı işaretlemelerinden “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” oranları saptanmasının ardından güvenilirlik kat sayısı düşünce birliği bulunanların, düşünce birliği bulunan ve düşünce ayrılıklarının toplamına bölünüp 100 ile çarpımıyla hesap edilmiştir. Hesaplanmış olan oranın minimum 80 olması gerekir (Miles ve Huberman, 2016). Bu neticede, görüşme formundaki soruların güvenilirlik oranları her bir soru için tek tek hesaplanması yapılmış ve yaklaşık % 95 oranı elde edilmiştir. Miles ve Huberman'ın ifadelerine göre %0 'ın üzerinde olması çalışmanın güvenilirliğinin mevcut olduğu ve yapılan çalışmanın güvenilir olduğu belirtilebilir. Araştırmanın örneklemini oluşturan sporcular ve spor salonu işletmecileri sorulara rahatlıkla ve samimi bir şekilde cevap verebilmeleri için işletmelerin ve sporcuların isimleri belirtilmeyeceği, isimlerde kodlama yöntemi kullanılacağı, asılları araştırmacıda gizli tutulacağı belirtilmiştir. Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve işletmecilerin isimlerinde kodlama yapılarak gizlilik esasına özen gösterilmiş ve her bir sporcu ve işletmeci için S (Sporcu), SS (Spor Salonu) olarak kodlama sistemi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen sorular değerlendirilmiş ve veri analizinden toplanan bulgulara yer verilmiştir. Bulgular tablo şeklinde belirtilerek örneklemlerle desteklenip yorumlaması gerçekleştirilmiştir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin Eğitim Durumlarının Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “ Eğitim durumunuz nedir?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Eğitim Durumu Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Eğitim Durumu	İlkokul	S20	1
	Ortaöğretim	S17	1
	Lise Devam	S3, S4, S10	3
	Lise	S7, S13, S14	3
	Lise Terk	S15	1
	Lisans	S1, S2, S5, S6, S8, S,9, S11, S12, S16, S18, S19,	11
Spor Salonu İşletmecilerinin Eğitim Durumu	Lise	SS1, SS5	2
	Ön lisans	SS4	1
	Lisans	SS2, SS3, SS6	3

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde sporculardan 1’inin ilkokul, 1’inin ortaöğretim mezunu olduğu görülürken, 3 sporcunun ise liseye devam ettiği, 1’inin lise terk olduğu 3’ünün lise mezunu olduğu ve 11 sporcunun ise lisans mezunu olduğu görülmektedir. Spor salonu işletmecilerinden ise 2’sinin lise, 1’nin ön lisans ve 3’ünün lisans mezunu olduğu görülebilmektedir. Sporcuların görüşlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir.

S17 kodlu sporcu, ortaöğretim mezunu olduğunu belirtmiştir.

S3 kodlu sporcu, liseye devam ettiğini ve halen öğrenci olduğunu belirtmiştir.

S15 kodlu sporcu, lise terk olduğu görüşünü belirtmiştir.

S19 kodlu sporcu, lisans mezunu olduğunu ifade etmiştir.

SS1 kodlu spor salonu işletmecisi lise mezunu olduğunu belirtmiştir.

SS4 kodlu spor salonu işletmecisi, ön lisans mezunu olduğunu belirtmiştir.

SS6 kodlu spor salonu işletmecisi, lisans mezunu olduğunu belirtmiştir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin İlgi Duydukları Spor Dallarının Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “ Hangi spor ile ilgileniyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin İlgi Duydukları Spor Dallarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların İlgi Duydukları Spor Dalı	Futbol	S1, S2, S5, S6, S7, S8, S9, S11, S12, S13, S14, S15, S16, S17, S18, S19, S20	17
	Voleybol	S3, S4, S10	3
Spor Salonu İşletmecilerinin İlgi Duydukları Spor Dalı	Futbol	SS1	1
	Fitness	SS2, SS3, SS4, SS5, SS6	5

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde sporculardan 17’sinin futbol, 3’ünün ise voleybol ile ilgilendikleri görülmektedir. Spor salonu işletmecilerinden ise 1’inin futbol, 5’inin ise fitness spor dalı ile ilgilendikleri görülebilmektedir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi Sürecinde Hangi Spor Branşları Daha Çok Etkilenmiştir” Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “ Pandemi Sürecinde Hangi Spor Branşlar Daha Çok Etkilenmiştir?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Pandemi Sürecinde En Çok Etkilenen Spor Branşlarına Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Tüm Spor Branşları	S3, S5, S8, S12, S15, S16, S18, S20	8
	Futbol	S1, S2, S6, S7, S9, S11, S14, S17, S19	9
	Voleybol	S4, S10, S13	3
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Futbol	SS1	1
	Voleybol	SS3	1
	Fitness	SS2, SS4, SS5, SS6	4

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde en çok etkilenen spor branşları hangisi, sorusuna verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 8'inin tüm spor branşları, 9'unun futbol ve 3'ünün ise voleybol branşları yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Spor salonu işletmecilerinden ise 1'inin futbol, 1'inin voleybol, 4'ünün ise fitness branşları yönünde görüş belirttikleri görülebilmektedir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi sürecinde spora devam ettiniz mi?” Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Pandemi sürecinde spora devam ettiniz mi?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Pandemi Sürecinde Spora Devam Edilip Edilmediğine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Evet	S6, S7, S9, S12, S13, S14, S15, S17	8
	Hayır	S1, S2, S3, S4, S5, S8, S10, S11, S16, S18, S19, S21	12
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Evet	SS1, SS2, SS3, SS4, SS5, SS6	6
	Hayır		0

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde spora devam ettiniz mi? sorusuna verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 8'inin

devam ettikleri yönünde, 12 sporcunun ise çeşitli gerekçelerle devam etmedikleri yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Spor salonu işletmecilerinden ise tamamının spora uygun ortamlarda devam ettikleri görülebilmektedir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin Pandemi Sürecinde Hangi Tür Fiziksel Aktiviteler Gerçekleştirildiniz? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Pandemi Sürecinde Hangi Tür Fiziksel Aktiviteler Gerçekleştirildiniz?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Pandemi Sürecinde Hangi Tür Fiziksel Aktiviteler Gerçekleştirildiğine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Koşu	S1, S19, S21, S16, S14	5
	Bireysel Aktivite	S4, S5, S6, S7, S8, S9, S11, S13 S15, S17, S18	11
	Fitness	S12	1
	Vücut Geliştirme		
	Voleybol	S2, S10	2
	Yapmadım	S3	1
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Koşu	SS1, SS2, SS3	3
	Yürüyüş	SS4	1
	Yoga	SS5	1
	Yapmadım	SS6	1

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin hangi tür fiziksel aktiviteler gerçekleştirildiğine yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 5’inin koşu yaptıkları, 11 sporcunun bireysel aktiviteyi tercih ettikleri, 1 kişinin fitness, 2 kişinin voleybolla aktivite gerçekleştirdiği 1 kişinin ise aktivite yapmadığını belirttiği görülmektedir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri yanıtlarda ise 3 kişinin koşu, 1 kişinin yürüyüş, 1 kişi yoga, 1 kişinin ise herhangi bir fiziksel aktivite yapmadığını belirtmiştir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi Sürecinde Sporcuların Temel İhtiyaçları Giderilmiş midir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Pandemi Sürecinde Sporcuların Temel İhtiyaçları Giderilmiş midir?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Evet	S9, S15, S19, S21	4
	Hayır	S1, S2, S3, S7, S10, S11, S12, S13, S14, S16, S17, S20	12
	Kısmen	S4, S5, S6, S8	4
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Evet	SS1	1
	Hayır	SS2, SS3, SS4, SS5, SS6	5

7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Pandemi Sürecinde Sporcuların Temel İhtiyaçlarının Giderilmesine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde sporcuların temel ihtiyaçlarının giderilip giderilmediğine yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 4’ünün giderildiğini, 12 sporcunun giderilmediğini, 4 kişinin ise kısmen giderildiğini düşündüğü görülmektedir. Spor salonu işletmecilerinin ise 1’i giderildiği, 5’i giderilmediği görüşündedir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Sporcuların temel ihtiyaçlarının giderilmesinde yapılan çalışmalar yeterli midir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Sporcuların temel ihtiyaçlarının giderilmesinde yapılan çalışmalar yeterli midir?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Pandemi Sürecinde Sporcuların Temel İhtiyaçlarının Giderilmesinde Yapılan Çalışmaların Yeterliliğine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Evet	S9, S15, S19	3
	Hayır	S1, S2, S3, S4, S5, S7, S10, S11, S12, S13, S14, S16, S17, S, 18, S21	14
	Kısmen	S6, S8, S14	3
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Evet		0
	Hayır	SS1, SS2, SS3, SS4, SS5, SS6	6

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde sporcuların temel ihtiyaçlarının giderilmesinde yapılan çalışmaların yeterliliğine yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 3'ünün yeterli, 14 sporcunun tamamen yetersiz bulduğu, 3 kişinin ise kısmen yeterli bulduğu görülmektedir. Spor salonu işletmecilerin tamamı ise yetersiz bulmuşlardır.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Spor faaliyetlerinin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesini sağlamak mümkün müdür? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Spor faaliyetlerinin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesini sağlamak mümkün müdür?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Spor Faaliyetlerinin Bu Süreçte Sağlıklı Bir Şekilde Gerçekleşebilmesini Sağlamanın Mümkün Olup Olmadığına Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Evet	S2, S3, S4, S6, S7, S8, S9, S11, S17, S19, S21	11
	Hayır	S1, S10, S12, S13, S14, S15, S16, S18,	8
	Kısmen	S5	1
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Evet	SS1, SS2, SS3	3
	Hayır	SS4, SS5	2
	Kısmen	SS6	1

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin spor faaliyetlerinin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesini sağlamanın mümkün olup olmadığına yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 11'inin mümkün olduğu yönünde, 8 sporcunun mümkün olmadığı, 1 kişinin ise kısmen mümkün yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Spor salonu işletmecilerinden ise 3'ünün evet, 2'sinin hayır, 1'inin kısmen cevabı verdikleri görülmektedir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi süreci spor salonundaki spor faaliyetlerine etki etmiş midir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Pandemi süreci spor salonundaki spor faaliyetlerine etki etmiş midir?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Pandemi Sürecinin Spor Salonundaki Spor Faaliyetlerine Etki Edip Etmediğine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Evet	S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12, S13, S14, S15, S16, S17, S19, S21	19
	Hayır	S18	1
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Evet	SS1, SS2, SS3, SS4, SS5, SS6	6

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinin spor salonundaki spor faaliyetlerine etki edip etmediğine yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 19'unun evet, 1'inin hayır şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Spor salonu işletmecilerinden ise tamamının evet cevabı verdikleri görülmektedir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi sürecinde spor salonlarında gereken tedbirlerin alındığını düşünüyor musunuz? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Pandemi sürecinde spor salonlarında gereken tedbirlerin alındığını düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Pandemi Sürecinde Spor Salonlarında Gereken Tedbirlerin Alınıp Alınmadığına Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Evet	S1, S2, S3, S5, S7, S9, S10, S11, S14, S15, S17, S19, S21	13
	Hayır	S4, S6, S12, S13, S16, S18	6
	Kısmen	S8,	1
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Evet	SS2, SS4, SS6	3
	Hayır	SS1	1
	Kısmen	SS3, SS5	2

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde spor salonlarında gereken tedbirlerin alınıp alınmadığına yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 13 kişinin evet, 6 kişinin hayır 1 kişinin kısmen şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Spor salonu işletmecilerinden 3 kişinin evet, 1 kişinin hayır, 2 kişinin kısmen cevabı verdikleri görülmektedir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi sürecinde sporcuların psikolojik anlamda etkilendiğini düşünüyor musunuz? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Pandemi sürecinde sporcuların psikolojik anlamda etkilendiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Pandemi Sürecinde Sporcuların Psikolojik Anlamda Etkilendiğini Düşünüp Düşünmediklerine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Evet	S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12, S13, S14, S15, S16, S17, S18, S19, S21	20
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Evet	SS1, SS2, SS3, SS4, SS5, SS6	6

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde spor salonlarında gereken tedbirlerin alınıp alınmadığına yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 20’si de yine spor salonu işletmecilerinden 6’sı da sporcuların psikolojik anlamda etkilendiğini belirtmektedir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Sporcuların pandemi sürecinde spor faaliyetlerinde ne gibi aksaklıklar yaşanmıştır? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Sporcuların pandemi sürecinde spor faaliyetlerinde ne gibi aksaklıklar yaşanmıştır?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13. Sporcuların Pandemi Sürecinde Spor Faaliyetlerinde Ne Gibi Aksaklıklar Yaşandığına Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Antrenman Eksikliği	S1, S2, S6, S7, S8, S10, S14, S16, S18	9
	Psikoloji Bozukluğu	S3, S12	2
	Dengesiz Beslenme	S5	1
	Müsabakaların Durması	S11	1
	Yok	S4	1
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Spor Salonlarının Kapanması	S9, S13, S17, S19, S21	5
	Birden Çok	S15	1
	Spor Salonlarının Kapanması	SS2, SS4, SS6	3
	Antrenman Eksikliği	SS1	1
	Maddi Zorluklar	SS3	1
	Endişe	SS5	1

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde yaşanan aksaklıklara yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 9 kişinin antrenman eksikliği, 2 kişinin psikolojik sorunlar, 1 kişinin dengesiz beslenme, 1 kişinin müsabakaların durması, 1 kişinin aksaklık olmadığı, 5 kişinin spor salonlarının kapanması, 1 kişinin de birden çok sorun yaşandığı şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Spor salonu işletmecilerin ise verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde 3 kişinin spor salonlarının kapanması ve 1 kişinin antrenman eksikliği, 1 kişinin maddi zorluklar, 1 kişinin ise endişe cevabını verdiği görülmektedir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Kadın sporcuların pandemi sürecinde yaşadığı olumsuzluklar nelerdir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Kadın sporcuların pandemi sürecinde yaşadığı olumsuzluklar nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 14. Pandemi Sürecinde Kadın Sporcuların Yaşadığı Olumsuzluklara Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Kilo Alma	S1	1
	Psikoloji Bozukluğu	S2, S3, S5, S7, S11, S13, S16, S19, S21	9
	Mental Sorunlar	S6	1
	Fikrim Yok	S4, S8, S12, S15, S17, S18	6
	İdman Yapamama	S9, S10, S14	3
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Psikolojik Sorunlar	SS1, SS5	2
	Mücadeleden Kaçınma	SS2	1
	Fikrim Yok	SS3	1
	Kilo Alma	SS4	1
	Özgüvensizlik	SS6	1

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde kadın sporcuların yaşadıkları olumsuzluklara yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 1 kişi kilo alma, 9 kişi psikolojik sorunlar, 1 kişi mental sorunlar, 3 kişi idman yapamama cevabı verirken 6 kişi görüş bildirmemiştir. Spor salonu işletmecilerinden 2 kişi psikolojik sorunlar, 1 kişi mücadeleden kaçınma, 1 kişi kilo alma, 1 kişi özgüvensizlik olarak görüş bildirmiş, 1 kişi görüş bildirmemiştir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Erkek sporcuların pandemi sürecinde yaşadığı olumsuzluklar nelerdir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Erkek sporcuların pandemi sürecinde yaşadığı olumsuzluklar nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15. Pandemi Sürecinde Erkek Sporcuların Yaşadığı Olumsuzluklara Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Kilo Alma	S1	1
	Psikoloji Bozukluğu	S2, S5, S11, S13, S16, S21	6
	Maddi Sorunlar	S4, S6, S17, S19	4
	Fikrim Yok	S3, S12	2
	İdman Yapamama	S7, S8, S9, S10, S14, S15, S18,	7
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Maddi Sorunlar	SS1, SS3	2
	Fikrim Yok	SS2	1
	Kilo Alma	SS4	1
	Özgüvensizlik	SS5	1
	Kas Kaybı	SS6	1

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde erkek sporcuların yaşadıkları olumsuzluklara yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 1 kişi kilo alma, 6 kişi psikolojik sorunlar, 4 kişi maddi sorunlar, 7 kişi idman yapamama cevabı verirken 2 kişi görüş bildirmemiştir. Spor salonu işletmecilerinden 2 kişi maddi sorunlar, 1 kişi özgüvensizlik, 1 kişi kilo alma, 1 kişi kas kaybı olarak görüş bildirmiş, 1 kişi görüş bildirmemiştir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi sürecine yönelik sporcuların bilinçlendirildiğini düşünüyor musunuz? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Pandemi sürecine yönelik sporcuların bilinçlendirildiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16. Pandemi Sürecinde Pandemi Sürecine Yönelik Sporcuların Bilinçlendirilme Durumuna Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Evet	S1, S2, S3, S5, S8, S9, S10, S12, S13, S14, S15, S18, S21	13
	Hayır	S4, S6, S11, S16, S17, S19	6
	Kısmen	S7	1
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Hayır	SS1, SS3, SS4	3
	Evet	SS2	1
	Kısmen	SS5, SS6	2

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde pandemi sürecine yönelik sporcuların bilinçlendirilme durumuna yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 13 kişi evet, 6 kişi hayır, 1 kişi ise kısmen cevabını vermiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise 3 kişi hayır, 1 kişi evet, 2 kişide kısmen cevabını vermiştir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Spor sektöründe yaşanan aksaklıklar takım sporcularına nasıl etki etmiştir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Spor sektöründe yaşanan aksaklıklar takım sporcularına nasıl etki etmiştir?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. Spor Sektöründe Yaşanan Aksaklıkların Takım Sporcularına Etkilerine Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Beraber Antrenman Yapamama	S2, S3, S7, S10	4
	Maddi Sorunlar	S1, S4, S9, S14	4
	Koordinasyon Sorunları	S6, S12, S13	3
	Özgüven Sorunu	S8, S21	2
	Performans Düşüklüğü	S5, S11, S18, S19	4
	Sosyalleşme Sorunları	S16, S17	2
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Fikrim Yok	S15	1
	Takım Ruhu Kaybı	SS1	1
	Performans Düşüklüğü	SS2, SS6	2
	Psikoloji Bozukluğu	SS4	1
	Fikrim Yok	SS3, SS5	2

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde spor sektöründe yaşanan aksaklıkların takım sporcularına etkilerine yönelik soruya verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 4 kişi beraber antrenman yapamama, 4 kişi maddi sorunlar, 3 kişi koordinasyon sorunları, 2 kişi özgüven sorunu, 4 kişi performans düşüklüğü, 2 kişi sosyalleşme sorunları cevabı verirken 1 kişi görüş bildirmemiştir. Spor salonu işletmecilerinden 1 kişi takım ruhu kaybı, 2 kişi performans düşüklüğü, 1 kişi psikolojik bozukluk olarak görüş bildirmiş, 2 kişi görüş bildirmemiştir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Spor salonları bu dönemde ne gibi bir mağduriyetle karşılaşmıştır? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Spor salonları bu dönemde ne gibi bir mağduriyetle karşılaşmıştır?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Spor Salonlarının Bu Dönemde Karşılaştığı Mağduriyete Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Spora Karşı İsteksizlik Oluşması	S1, S8, S12, S16, S21	5
	Maddi Sorunlar Yaşanması	S2, S4, S5, S6, S7, S9, S10, S11, S14, S17, S18, S19	12
	Hijyen Sorunları Oluşması	S13, S15	2
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Fikrim Yok	S3	1
	Salon Kapanması	SS1, SS2	2
	Üye Sayısının Azalması	SS3, SS5, SS6	3
	Manevi Sorunlar	SS4	1

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin pandemi sürecinde spor salonlarının karşılaştığı mağduriyetler sorusuna verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 5 kişi spor karşı isteksizlik oluşması, 12 kişi maddi sorunların ortaya çıkması, 2 kişi hijyen sorunlarının ortaya çıkması, cevabı verirken 1 kişi görüş bildirmemiştir. Spor salonu işletmecilerinden 2 kişi salonların kapandığı, 3 kişi üye sayısının azaldığı, 1 kişi manevi sorunlar yaşandığı yönünde görüş bildirmiştir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Pandemi döneminde uygulanan antrenman programları size sporda verimlilik sağlıyor muydu? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Pandemi döneminde uygulanan antrenman programları size sporda verimlilik sağlıyor muydu?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19. Pandemi Döneminde Uygulanan Antrenman Programları Size Sporda Verimlilik Sağlıyor Muydu Sorusuna Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Evet	S2, S4, S10, S11, S13, S14, S15, S17	8
	Hayır	S1, S3, S6, S9, S12, S16, S18, S19, S21	9
	Kısmen	S5, S7, S8	3
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Evet	SS1, SS3, SS4	3
	Hayır	SS2	1
	Kısmen	SS5, SS6	2

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin Pandemi Döneminde Uygulanan Antrenman Programları Size Sporda Verimlilik Sağlıyor Muydu sorusuna verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 8 kişi evet, 9 kişi hayır, 3 kişi kısmen cevabı vermiştir. Spor salonu işletmecilerinden 3 kişi evet, 1 kişi hayır, 2 kişi kısmen şeklinde görüş bildirmiştir.

Sporcuların ve Spor Salonu İşletmecilerinin “Aktif olarak spor faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için önerileriniz nelerdir? Sorusuna Yönelik Verilen Yanıtların Dağılımı

Sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen “Aktif olarak spor faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için önerileriniz nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlardan toplanan kategoriler ve kodlar Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20. Aktif Olarak Spor Faaliyetlerinin Sürdürülebilmesi İçin Önerileriniz Nelerdir?
Sorusuna Yönelik Sporcu ve Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtlarının Dağılımı

Kategori	Tema	Kod	f
Sporcuların Görüşleri	Sosyal Mesafeye Uyulmasının Sağlanması	S1	1
	Sağlık Önlemlerinin Artırılması	S2	1
	Spor Alanı Sayısının Artırılması	S3, S4, S6, S7, S9, S16, S17, S19, S21	9
	Nitelikli Personel Çalıştırılması	S5	1
	Spora Teşvikin Artırılması	S8, S14, S18	3
	Antrenman Gün Sayısının Artırılması	S10, S15	2
	Maddi Desteğin artırılması	S11, S12	2
	Eğitsel Desteğin Artırılması	S13	1
Spor Salonu İşletmecilerinin Yanıtları	Spor komplekslerinin çoğaltılması	SS1	1
	Spora karşı Bilinçlendirme Çalışması	SS2, SS5	2
	İzole Spor Salonları Kurulması	SS3	1
	Daha Verimli Çalışmalar Yapılması	SS4, SS6	2

Araştırmaya katılım sağlayan sporcuların ve spor salonu işletmecilerinin Aktif Olarak Spor Faaliyetlerinin Sürdürülebilmesi İçin Önerileriniz Nelerdir? sorusuna verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, sporculardan 1 kişi spor alanlarında sosyal mesafeye uyulmasının sağlanmasını, 1 kişi spor alanlarında sağlık önlemlerinin artırılmasını, 9 kişi spor alanlarının sayısının artırılmasını, 1 kişi nitelikli personel çalıştırılmasını, 3 kişi spora teşvikin artırılmasını, 2 kişi antrenman gün sayısının artırılmasını, 2 kişi maddi desteğin artırılmasını, 1 kişi ise eğitsel desteğin artırılmasını önermiştir. Spor salonu sahiplerinden 1 kişi spor kompleksi sayısının artırılmasını, 2 kişi spora karşı bilinçlendirme çalışması yapılmasını, 1 kişi izole spor salonları kurulmasını 2 kişi ise daha verimli çalışmalar yapılmasını öneri olarak belirtmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada Tablo 2’deki elde edilen sonuçlardan toplamda 20 kişiden oluşan amatör sporcuların ve spor salonu işletmecilerin eğitim durumlarından elde edilen sonuçlara göre ilkökul mezunu kişi sayısı %5 ortaöğretim mezunu %5 liseye devam eden kişiler %15 lise mezunu %15 lise terk %5 ve lisans mezunu kişiler ise %55 olarak karşımıza çıkıyor. Bu tablodaki 6 kişiden oluşan spor salonu işletmecilerinin eğitim durumları ise lise mezunu %33,3 ön lisans mezunu %16,6 ve lisans mezunu ise %50 olarak karşımıza çıkar.

Tablo 3’ deki 20 kişiden oluşan amatör sporcuların ilgilendikleri spor dalları elde edilen sonuçlara göre %85 futbol ile ilgilenirken %15 ise voleybol ile ilgilendikleri belirlenmiştir. 6 kişiden oluşan spor salonu işletmecilerin ilgilendikleri spor dalları ise %16,6 futbol %83,3 ise fitness ile ilgilendikleri belirlenmiştir. Bu sonuca göre amatör sporcuların %85 gibi büyük bir oranla futbol sporuna daha fazla ilgi gösterdikleri ve amatör sporcular arasında en çok tercih edilen spor branşı olduğu görülebilmektedir. Spor salonu işletmecilerin ilgilendikleri spor branşına baktığımızda %83,3 gibi bir oranla daha çok fitness sporuyla ilgilendikleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 4’ de elde edilen sonuçlarda 20 sporcuya sorulan Pandemi sürecinde en çok etkilenen spor branşlarına yönelik sorulan sorudaki verilen cevaplara göre %40 oranında tüm spor branşları etkilendiğini %45 oranında futbolun etkilendiği ve %15 oranında voleybolun etkilendiği belirtilmiştir. Tablodaki 6 kişiden oluşan spor salonları işletmecilerinin verdikleri yanıtlar ise %16,6 futbol %16,6 voleybol ve %66,6 fitness etkilendiği belirtilmiştir. Bu sonuca baktığımızda pandemi sürecinin amatör sporcular arasında en çok etkilenen spor branşının %45 oranla futbol sporu olduğu ortaya çıkıyor. Spor salonları işletmecilerinin yanıtlarına baktığımızda %66,6 oranla fitness sporunun pandemi sürecinde daha çok etkilendiği ortaya çıkıyor.

Tablo 5’ de elde edilen sonuçlara baktığımızda Pandemi sürecinde spora devam ettiniz mi sorusuna yönelik amatör sporcuların verdikleri cevaplar doğrultusunda %40 gibi bir oranla spora devam edildiğini %60 oranında ise spora devam edilmediği sonucuna varıyoruz. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplar ise %100 oranında spora devam edildiğini %0 oranında ise spora devam edilmediği sonucuna varıyoruz. Bu sonuca göre amatör sporcuların %60 oranı gibi yüksek bir oranla spora devam etmediği görülüyor. Spor salonları işletmecilerin yanıtlarında ise tamamı spora devam etmiştir.

Tablo'6 da Pandemi sürecinde hangi tür fiziksel aktiviteleri gerçekleştirdiniz sorusuna amatör sporcuların verdikleri cevaplar doğrultusunda %25 koşu olduğunu belirtirken %55 Bireysel aktivite %5 fitness %10 voleybol %5 ise hiçbir fiziksel aktivite gerçekleştirmediğini belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplar ise %50 koşu, %16,6 yürüyüş, %16,6 yoga %16,6 oranında ise hiçbir fiziksel etkinlik yapmadığı belirtmiştir. Bu sonuca göre pandemi sürecinde amatör sporcuların en çok tercih ettikleri fiziksel aktivite %55 oranında daha çok bireysel aktivite olduğu spor salonu işletmecilerin ise en çok tercih ettiği fiziksel aktivite verdikleri cevaplar doğrultusunda %50 oranında koşu olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo'7 de Pandemi sürecinde sporcuların temel ihtiyaçları giderilmiş midir sorusuna yönelik amatör sporcuların verdikleri cevaplar %20 oranında temel ihtiyaçların giderildiğini %60 oranında giderilmediğini %20 ise kısmen giderildiğini belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri yanıtlar ise %16,6 oranında ihtiyaçların giderildiğini %83,3 oranında ise giderilmediğini belirtmiştir. Sonuçlara baktığımızda amatör sporcuların büyük bir kısmı temel ihtiyaçların giderilmediğini belirtirken spor salonu işletmecilerin verdikleri yanıtlarda ise %83,3 oranında temel ihtiyaçların giderilmediğini belirtmiştir.

Tablo'8 de Amatör sporculara ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen sporcuların temel ihtiyaçların giderilmesinde yapılan çalışmalar yeterlimi sorusuna verilen cevaplara bakıldığında %15 oranında yeterli olduğu %70 oranında ise yeterli olmadığı belirtirken %15 ise kısmen yeterli olduğunu belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplar ise bütün spor salonu işletmecilerin tamamı yapılan çalışmaların yeterli olmadığını belirtmiştir. Bu sonuçlara göre amatör sporcuların verdikleri cevaplarda sporcuların temel ihtiyaçların giderilmesinde yapılan çalışmaların %70 oranında yeterli olmadığını belirtirken spor salonu işletmecilerinin ise tamamının yapılan çalışmaların yeterli olmadığı sonucuna varıyoruz.

Tablo'9 da Spor faaliyetlerinin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesini sağlamak mümkün müdür sorusuna yönelik elde ettiğimiz sonuçlarda amatör sporcuların verdikleri cevapların %55 oranında spor faaliyetlerinin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesinin mümkün olduğunu belirtmiş %40 oranında mümkün olmadığını %5 ise kısmen mümkün olduğunu belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise spor faaliyetlerinin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesinin %50 oranında mümkün olduğunu %33,3 ise mümkün olmadığını %16,6 kısmen mümkün olduğunu belirtmiştir. Bu sonuçlara baktığımızda amatör sporcuların %55 oranında verdikleri cevaplarda spor faaliyetlerin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesinin mümkün olduğunu belirttiği

sonucuna ulaşıyoruz. Spor salonu işletmecilerin ise yarısı %50 sinin spor faaliyetlerinin bu süreçte sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesinin mümkün olduğu sonucuna varıyoruz.

Tablo'10 da Amatör sporculara sorulan pandemi sürecinin spor salonundaki spor faaliyetlerine etki edip etmediğine yönelik verdikleri cevaplarda sporcuların %95 oranında spor faaliyetlerine etki ettiğini belirtirken %5 oranında spor faaliyetlerine etki etmediğini belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise spor salonu işletmecilerin tamamı yani %100 oranında pandemi sürecinin spor salonundaki spor faaliyetlerine etki ettiğini belirtmiştir. Bu sonuçlara göre pandemi süreci amatör sporcuların verdikleri cevaplar doğrultusunda spor salonundaki spor faaliyetlerine %95 gibi büyük bir oranla etkilediğini belirtmiştir. Spor salonu sahipleri ise verdikleri cevaplar da ise tamamı pandemi sürecinin spor salonundaki spor faaliyetlerine etki ettiğini belirtmiştir.

Tablo'11 de Pandemi sürecinde spor salonlarında gereken tedbirlerin alındığını düşünüyor musunuz sorusuna yönelik amatör sporcuların verdikleri cevaplar da %65 oranında gereken tedbirlerin alındığı %30 oranında gereken tedbirlerin alınmadığını %5 gereken tedbirlerin kısmen alındığını belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise %50 oranında gereken tedbirlerin alındığını belirtip %16,6 gereken tedbirlerin alınmadığını %33,3 oranında gereken tedbirlerin kısmen alındığını belirtmiştir. Elde ettiğimiz sonuçlara göre amatör sporcular %65 gibi yüksek bir oranla gereken tedbirlerin alındığını ifade etmiş olup spor salonu işletmecilerin ise verdikleri cevaplarda ise yarısı %50 oranında gereken tedbirlerin aldığını belirttiği sonucuna varıyoruz.

Tablo'12 de Pandemi sürecinde sporcuların psikolojik anlamda etkilendiğini düşünüyor musunuz sorusuna yönelik elde ettiğimiz sonuçlarda amatör sporcuların verdikleri cevapların tamamında yani %100 oranında etkilendiğini belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise %100 oranında etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo'13 de Sporcuların pandemi sürecinde spor faaliyetlerinde ne gibi aksaklıklar yaşandığına yönelik sporcu ve spor salonu işletmecilerine yöneltilen sorularda elde ettiğimiz sonuçlara göre amatör sporcuların verdikleri cevaplarda %45 oranında antrenman eksikliği, %10 psikoloji bozuklu, %5 dengesiz beslenme, %5 müsabakaların durması, %5 ise herhangi bir aksaklık olmadığı, %25 spor salonlarının kapanması ve %5 ise birden çok aksaklıklar yaşandığı cevabını vermiştir. Spor salonu işletmecilerinin verdikleri cevaplara baktığımızda %50 spor salonlarının kapanması, %16,6 antrenman eksikliği, %16,6 maddi zorluklar %16,6 ise endişe cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre amatör sporcuların verdikleri cevaplar

doğrultusunda pandemi süreci en çok %45 oranında antrenman eksikliğinin olduğunu belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise en çok %50 spor salonlarının kapanması olduğunu sonucuna varıyoruz.

Tablo'14 de Kadın sporcuların pandemi sürecinde yaşadığı olumsuzluklar nelerdir sorusuna yönelik elde ettiğimiz sonuçlarda amatör sporcuların görüşleri %5 kilo alma, %45 psikolojik sorunlar, %5 mental sorunlar olduğunu belirtirken %30 oranında ise görüş belirtmeyip %15 idman yapamama olduğunu belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri yanıtlarda ise %33,3 psikolojik sorunlar, %16,6 mücadeleden kaçınma, %16,6 görüş belirtmemiş, %16,6 kilo alma ve %16,6 oranında özgüvensizlik olduğunu belirtmiştir. Bu tabloda elde ettiğimiz sonuçlarda pandemi süreci amatör sporcuların verdikleri cevaplar doğrultusunda bayan sporcuların %45 oranında en çok psikolojik sorunlar yaşadığı sonucuna varıyoruz. Spor salonu işletmecilerin verdikleri yanıtlarda ise bayan sporcuların %33,3 oranında en çok psikolojik sorunlar yaşadığı sonucuna ulaşıyoruz.

Tablo'15 de Erkek sporcuların pandemi sürecinde yaşadığı olumsuzluklar nelerdir sorusuna yönelik elde edilen sonuçlara baktığımızda amatör sporcuların verdikleri yanıtlarda %5 kilo alma, %30 psikolojik sorunlar, %20 maddi sorunlar, %10 görüş belirtmemiş, %35 idman yapamama yanıtını vermiştir. Spor salonu işletmecilerinin ise verdikleri yanıtlarda %33,3 maddi sorunlar, %16,6 görüş belirtmeyip, %16,6 kilo alma, %16,6 özgüvensizlik, %16,6 ise kas kaybı olduğunu belirtmiştir. Bu sonuçlara göre amatör sporcuların verdikleri yanıtlar doğrultusunda erkek sporcular pandemi sürecinde en çok yaşadığı olumsuz durum %35 oranında idman yapamama sorunu olduğunu görebiliyoruz. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise %33,3 oranıyla en çok maddi sorunlar olduğu sonucuna varıyoruz.

Tablo'16 da Pandemi sürecine yönelik sporcuların bilinçlendirildiğini düşünüyor musunuz sorusuna yönelik elde ettiğimiz sonuçlarda amatör sporcuların verdikleri cevaplar doğrultusunda %65 oranında bilinçlendirildiğini belirtmiş %30 bilinçlendirilmediğini belirtirken %5 oranında kısmen belirttiğini söylemiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise pandemi sürecine yönelik sporcuların %50 oranında bilinçlendirilmediğini %16,6 bilinçlendirildiğini ve %33,3 oranında ise kısmen bilinçlendirildiği belirtmiştir. Bu sonuçlara baktığımızda amatör sporcuların verdikleri cevaplar %65 gibi yüksek bir oranla sporcuların bilinçlendirildiğini belirtirken spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise %50 gibi bir oranla sporcuların bilinçlendirilmediği sonucuna varıyoruz.

Tablo'17 de Spor sektöründe yaşanan aksaklıklar takım sporcularına nasıl etki etmiştir sorusuna yönelik amatör sporcuların verdikleri cevaplara baktığımızda %20 oranında beraber antrenman yapamama, %20 ise maddi sorunlar, %15 koordinasyon sorunları, %10 özgüven sorunu, %20 performans düşüklüğü, %10 sosyalleşme sorunları ve %5 oranında görüş belirtmemiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise %16,6 takım ruhu kaybı, %33,3 performans düşüklüğü %16,6 psikoloji bozukluğu ve %16,6 oranında ise görüş belirtmemiştir. Bu sonuçlara göre amatör sporcuların verdikleri cevaplarda spor sektöründe ki bu aksaklıklar takım sporcularına en çok etkilediği durumlar %20 oranında beraber antrenman yapamama, maddi sorunlar, spordaki performans düşüklüğü sonucuna ulaşıyoruz. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplara baktığımızda ise yaşanan aksaklıklar en çok %33,3 oranla spordaki performans düşüklüğünü etkilediği sonucuna varıyoruz.

Tablo'18 de Spor salonları bu dönemde ne gibi bir mağduriyetle karşılaşmıştır sorusuna yönelik amatör sporcuların verdikleri cevaplara baktığımızda %20 oranında spora karşı isteksizlik oluşması, %60 maddi sorunların oluşması, %10 hijyen sorunları oluşması ve %5 oranında ise fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplara baktığımızda ise %33,3 oranında salonların kapanması, %50 üye sayısının azalması ve %16,6 oranında ise manevi sorunlar cevabını vermiştir. Bu sonuçlara baktığımızda amatör sporcuların verdikleri cevaplarda spor salonları bu dönemde %60 oranında en çok maddi sorunların oluştuğunu belirtirken spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise %50 oranında en çok üye sayısının azaldığını belirttiği sonucuna ulaşıyoruz.

Tablo'19 da Pandemi döneminde uygulanan antrenman programları size sporda verimlilik sağlıyor muydu sorusuna yönelik amatör sporcuların verdikleri cevaplarda amatör sporcuların verdikleri cevaplarda %40 oranında sporda verimliliğin sağlandığını %45 oranında verimlilik sağlanmadığını %15 oranında ise kısmen verimlilik sağlandığını belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri yanıtlarda %50 oranında sporda verimlilik sağlandığını %16,6 verimlilik sağlanmadığını %33,3 oranında ise kısmen verimlilik sağlandığını belirtmiştir. Bu sonuçlara baktığımızda amatör sporcuların verdikleri cevaplar doğrultusunda pandemi döneminde uygulanan antrenman programları %45 oranında sporda verimlilik sağlanmadığını spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplara baktığımızda %50 oranında sporda verimlilik sağlandığı sonucuna ulaşıyoruz.

Tablo'20 de Aktif olarak spor faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için önerileriniz nelerdir sorusuna yönelik amatör sporcuların verdikleri cevaplarda %5 oranında sosyal mesafeye

uyulmasının sağlanması, %5 sağlık önlemlerinin artırılması, %45 spor alanı sayısının artırılması, %5 nitelikli personel çalıştırılması, %15 spora teşvikin artırılması, %10 antrenman gün sayısının artırılması, %10 maddi desteğin artırılması ve %5 eğitsel desteğin artırılması gibi cevaplar belirtilmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplara baktığımızda %16,6 oranında spor komplekslerinin çoğalması %33,3 spora karşı bilinçlendirme çalışması, %16,6 izole spor salonları kurulması ve %33,3 oranında ise daha verimli çalışmalar yapılması şeklinde cevaplar verilmiştir. Bu sonuçlara göre amatör sporcuların %45 oranında verdikleri cevaplarda aktif olarak spor faaliyetlerin sürdürülebilmesi için daha çok spor alanı sayısının artırılması gerektiğini belirtmiştir. Spor salonu işletmecilerin verdikleri cevaplarda ise %33,3 oranında spora karşı bilinçlendirme ve daha verimli çalışmalar yapılması sonucuna ulaşıyoruz.

Araştırmada pandemi sürecinde en çok etkilenen spor branşının futbol ve fitness olduğu için amatör futbol kulüplerinin futbolculara hem maddi hem manevi açıdan daha fazla destek vermeleri lazım aynı zamanda futbolcuların bu süreci daha kolay atlatabilmeleri ve hastalığa bulaşmamaları için kulüpler tarafından futbolcuların covid-19 hakkında bilgilendirilmesi gerekiyor. Fitness salonlarının ise bu süreçte maddi açıdan düzelmesi için hijyen kurallarına daha fazla önem verilmesi ve spor salonuna gelen sporcuların hastalık konusunda uyarılması ve spor yaparken mümkün olduğunca sosyal mesafeye özen göstermeleri lazım. Aynı zamanda spor kulüplerinin amatör sporculara sigara, alkol gibi maddelerin kesinlikle kullanılmaması gerektiğini kullandıkları taktirde hastalığa bulaşma söz konusu olduğunu sigara ve alkol yüzünden covid-19 virüsünün ne kadar tehlikeli olduğunu anlatıp amatör sporcuların bilinçlendirilmesi lazım. Bu süreçte antrenmana gidemeyen sporcular müsabakalarda yenilgiye uğramaması için evde spor yapmaları ve beslenmelerine dikkat etmeleri lazım.

KAYNAKLAR

- Açıkada, C. ve Solkanat, A., 2020. Covid-19 Vaka Örneği: KKTC’de Futbol Süper Liglere Dönüş ve Sorunları. Spor Bilimleri Dergisi, 31 (4), 185-198.
- Afacan, E. ve Demir, M., 2022. Profesyonel Futbolcuların Psikososyal (Zihinsel) Destek Gereksinimlerinin Araştırılması. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 6. Akademik Spor Araştırmaları Kongresi Özel Sayısı, 404-413.
- Aksu, F., 2005. Spor işletmelerinde marka oluşturma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü.
- Alp, H., Ergül, O. K., Ada, E. N. ve Çamlıyer, H., 2015. Yetiştirme yurtlarında kalan sosyal uyum ve davranış problemi olan ergen kızların uyum problemlerinin azaltılmasında takım sporlarından futbolun etkisi. Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 13 (2), 113-120.
- Amman, M.T., 2000. Spor Sosyolojisi. Ed: H.C. İkizler, Sporda Sosyal Bilimler, İstanbul: Alfa Basım.
- Anderson, R. M., Heesterbeek, H., Klinkenberg, D. and Hollingsworth, T. D., 2020. How will country-based mitigation measures influence the course of the COVID-19 epidemic? Lancet (London, England), 395(10228), 931–934.
- Araz, G. Y., 2017. Spor yapan bireylerin kaygı düzeyleri, saldırganlık eğilimleri ve yaklaşma-uzaklaşma tepkilerinin incelenmesi. (Yüksek lisans tezi), Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Baltacı, A., 2019. Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 368-388.
- Baumann S., 1994. (Çeviri: C. İkizler, AO Özcan). Uygulamalı Spor Psikolojisi. İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım:78.
- Besyo, <https://www.besyo.org>, Erişim Tarihi: 10.05.2023.
- Biçer, T., 2008. Sporda Toplam Kalite Yönetimi ve Futbol Uygulamaları. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Binbaşoğlu, C., 1982. Eğitim Psikolojisi, Ankara: Binbaşoğlu Yayınevi.
- Binicilik, <http://www.binicilik.org.tr/haber.php?id=317>(Erişim Tarihi :22.04.2023)
- Bonneux L.and Van Damme W., 2006. An İatrogenic Pandemic of Panic. BMJ;332:786–8. doi:10.1136/bmj.332.7544.786 PMID:16575086
- Breban, R., Riou, J. and Fontanet, A., 2013. Interhuman Transmissibility Of Middle East Respiratory Syndrome Coronavirus: Estimation of Pandemic Risk. The Lancet 382, 694–699.
- Clements D. and Joyce L., 2020. Seton Hall University; The impact of COVID-19 on sports media. <https://www.shu.edu/communication-arts/news/the-impact-of-COVID-19-on-sports-media.cfm>

- Cohen D. and Carter P., 2010. Conflicts of interest: WHO and the pandemic flu “conspiracies”.BMJ; 340:c2912.
- Çelik, H., Başer, Baykal, N. ve Kılıç Memur, H. N., 2020. Nitel veri analizi ve temel ilkeleri. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-Journal of Qualitative Research in Education, 8(1), 379-406.
- Çınarlı, S., ve Ersöz, G., 2010. Engellilere Yönelik Spor Hizmetlerinin Gelişimi Açısından Sponsorluk Ve Vergisel Düzenlemelere İlişkin Öneriler. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2, (12).
- Çömük, N. 2009. Buz Pateni Yapan Bayan Sporcuların Fiziksel Performans Düzeylerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirdöken, S. 2019. Sutopu sporcularının atılganlık düzeylerinin belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Derman, E., 2016. Spor Kültürü. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Devecioğlu, Ö., 2020. COVID-19 ve Hemofagositik Lenfositik Lenfositik Lenfositik. Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırma Dergisi,3 (1), 49–52.
- Diana E. W, Mears B., 2004. Intervention in school and clinic. Academic Research Library; 39:4.
- Doshi, P., 2011. The elusive definition of pandemic influenza. Bulletin of the World Health Organization, 89, 532–538.
- Erdemli, A., 2008. Spor Yapan İnsan, İstanbul: E Yayınları.
- Erkal, M, Özbay G. ve D, Ayan, 1998. Sosyolojik Açıdan Spor, Der Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.
- Ersöz, G., 1995. Sağlıklı Yaşam, Spor ve Beslenme. GSGM Baskı, s. 46, Ankara.
- FIFA, 2014. "Futbol Oyun Kuralları: 2014/2015" Zürih:Türkiye Futbol Federasyonu. Erişim tarihi: 05.05.2023
- Fişek K., 1980. Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi, AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları; 8, 350.
- Füredi F., 2002. Culture of fear: risk-taking and the morality of low expectation. New York: Continuum.
- Gilat, R., and Cole, B.J., 2020. Covid-19. Medicine and Sports, Arthroscopy, Sports Medicine, and Rehabilitation. doi:org/10.1016/j.asmr.2020.04.003
- Goldman T. Npr.,2021. Protests have persisted out side of the Tokyo Olympics.

- Golem, D.L, Martin-Biggers, J.T.,Koenings, M.M., Davis, K.F. and Byrd-Bredbenner, C., 2014. An integrativereview of sleepfor nutritionprofessionals, *Advances in Nutrition*, 5, 742–759.
- Güneş Z., 2005. Spor ve Beslenme. Antrenör ve Sporcu El Kitabı, 4. Baskı, Nobel Yayın dağıtım, 6, Ankara.
- Halabchi, F., Ahmadinejad, Z. and Selk-Ghaffari, M., 2020. Covid-19 epidemic: exercise or not to exercise; that is the question. *Asian Journal of Sports Medicine*, 11(1), 1-3. doi: 10.5812/asjms.102630.
- Happ E.,Scholl-Grissemann U., Peters M., et al., 2021. Insightsintocustomerexperience in sports retail stores. *Int J Sports Mark Spons*, 22(2), 312–329
- Hughes J., 2020. How is the Coronavirus affecting sports? Key stone master studies. <https://www.masterstudies.com/article/how-is-the-coronavirus-affecting-sports/>
- İnal, A. N., 2009. Beden Eğitimi ve Spor Bilimi (2b.). Nobel Yayın
- Jefferson, T., Thomas, R. E., and Lasserson, T. J., 2010. Influenza vaccination for healthcare workers who work with the elderly: systematic review. *Vaccine*, 29(2), 344–356.
- Jukic, I., Milanovic, L., Krakan, I., Njaradi, N., Calleja-González, J., Cuzzolin, F., Et Al., 2020. Strength and conditioning in top level team sports: An individual discipline. 18th International Conference “Physical Conditioning of Athletes.
- Kale, R., 1994. Toplum ve Olimpik Başarı, Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu, (17-18 Kasım 1994), İstanbul.
- Kaya, A.Y. ve Ata, F. (2023). Covid-19 salgını sürecinde ev içi spor haberlerine yönelik bir içerik analizi. *İNİF E- Dergi*, 8(1), 154-171.
- Keshkar, S., and Karegar, G. A., 2022. Effect of the COVID-19 pandemic on the sports industry. *COVID-19 and the Sustainable Development Goals*, 123–157.
- Keten, M., 1974. Türkiye'de Spor, Ankara.
- Kılıcigil, E., 1985. Sosyal Çevre-Spor İlişkileri. Ankara: Bağırhan Yayinevi
- Kırık, A.M. ve Özkoçak, V., 2020. Yeni dünya düzeni bağlamında sosyal medya ve yeni koronavirüs (covid-19) pandemisi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı: (45), 133-154
- Kıvıam, N., 2008. Statik Germe Uygulamalarının Hentbolde Atış Performansına Olan Akut Etkileri. *Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Kocabıyık, O., 2015. Olgu bilim ve gömülü kuram: bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66
- Koçak, U. Z. ve Özder, Kaya, D., 2020.. COVID-19 Pandemisi, Spor, Sporcu Üçgeni: Etkilenimler ve Öneriler. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Fakültesi Dergisi*, 5(2), 129-133.

- Kopecki, D., Lovelace Jr., B., Feuer, W. Ve Higgins-Dunn, N., 2020. WHO declares the coronavirus outbreak a global pandemic.
- Koruç Z. ve Bayar P., 1990. Kitle Spor ve Spor Psikolojisi. Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu, İstanbul Üniversitesi. İstanbul.
- Kraus G. R., ve Curtis E. J., 1990. Creative Management in Recreation, Parks, and Leisure Services, Times Mirror/Mosby College Publishing, 5. Edition.
- Küçük, V. ve Koç, H., 2004. Psiko - Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan Ve Spor İlişkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
- Metin, K., 2018. Taraftar-Futbolcu Etkileşimi Bağlamında Sosyal Medyanın Rolü ve Önemi: Galatasaray Spor Kulübü Örneği, Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M., 2016. Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.
- Morens, D., Folkers, G. ve Fauci, A. S., 2009. What Is a Pandemic? JAMA - Journal of the American Medical Association, 321- 910.
- Nebehay, S., 2020. WHO says it no longer uses 'pandemic' category, but virus still 466 emergency.
- Oktay, E. 2020. Koronavirüs Salgını Sonrası Profesyonel Sporcuların Sahaya Dönüşü 3 Haftayı Bulabilir. [https://www.aa.com.tr/tr/koronavir us/ koronavirus- salgini -sonrasi- profesyonelsporcularin-sahaya-donusu-3- haftayibulabilir/1790707](https://www.aa.com.tr/tr/koronavir-us/koronavirus-salgini-sonrasi-profesyonelsporcularin-sahaya-donusu-3-haftayibulabilir/1790707), Erişim Tarihi: 25.04.2023.
- Osman, A. S., 2007. HIV / AIDS in the last 10 years. Eastern Mediterranean Health Journal, (14) , 90–96.
- Özdemir, G., 2010. Spor dallarına göre beslenme. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, (8), 1-6.
- Özkütük, İ., 2019. “Home blog jimnastik vücudu fiziksel yapısını düzeltme ve geliştirme amacıyla düzenli hareket ettirme sanatı vücudu çevikleştirmek ve güçlendirmek için yapılan alıştırmaların tümü idman kültür fizik erkeklerde”. Erişim Tarihi: 12.04.2023.
- Öztürk Kuter, F. ve Kuter, M., 2012. Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi, 3(6), 75-94.
- Öztürk, F., 1998. Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- Petersen, E., Wilson, M.E., Touch, S., McCloskey, B., Mwaba, P., Bates, M., Dar, O., Mattes, F., Kidd, M., Ippolito, G., Azhar, E.I., Zumla, A., 2016. Rapid spread of Zika virus in the Americas - implications for public health preparedness for mass gatherings at the 2016 Brazil Olympic games. International Journal of Infectious Diseases, 44, 11–15.
- Sağlık Bakanlığı, 1997. Dünya Sağlık Örgütü ve Türkiye İle İlişkileri, T.C. Sağlık Bakanlığı Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Ankara.

- Senn, AE. 1999. Power, politics and the olympic games. USA: Human Kinetics Books.
- Serarslan, M.Z., 2009. Futbol Pazarlaması. İstanbul: TFF-FGM Futbol Eğitim Yayınları, 9.
- Serin, C. 2016. Türk milli yelkencilerinin motivasyon ve kontrol odağı ilişkisinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Statista Estimated economical loss of Tokyo 2020 Olympics in Japan as of January 2021.
- Soylu, Y., Turgut, M., Canikli, A. ve Kargün, M. (2021). Fiziksel Aktivite, Duygusal Yeme ve Ruh Hali İlişkisi: Kovid-19 ve Üniversite Öğrencileri, Spor Eğitim Dergisi, 2021, Cilt 5, Sayı 2, 88-97.
- Tanrıverdi, H., 2012. Spor Ahlakı ve Şiddet. The Journal of Academic Social Science Studies
- Tezel A., 2015. <http://www.alitezcel.com/tezel/index.php?sid=yazi&id=1714>, (Erişim Tarihi: 20.02.2023).
- Timpka T., 2020. Sports Health During the SARS-Cov-2 Pandemic. Sports medicine (Auckland, N.Z.), 50(8), 1413–1416. <https://doi.org/10.1007/s40279-020-01288-7>
- Toy, A. B., 2015. Serbest ve grekoromen stil güreşçilerin hedef yönelimi ve yaşam doyumu ilişkisi. (Yüksek Lisans), Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tunçdemir C., 2012. [Http://amerikabulteni.com/2012/05/14/buz-hokeyi-nasil-oyunlari-kurallari-nelerdir-nhl-nedir/](http://amerikabulteni.com/2012/05/14/buz-hokeyi-nasil-oyunlari-kurallari-nelerdir-nhl-nedir/), Erişim Tarihi: 10.05.2023.
- Türkiye Basketbol Federasyonu, 2005. Basketbol kural kitabı. İstanbul: Türkiye Basketbol Federasyonu.
- Türkmen, M. ve Özsarı, A., 2020. Covid-19 Salgını ve Spor Sektörüne Etkileri . International Journal of Sport Culture and Science, 8 (2), 55-67 .
- Utku, B. ve Kaşıkçıoğlu, E., 2020. COVID-19 Pandemisi ve Spora Katılım Öncesi Değerlendirmeleri: Riskler ve Önlemler. Spor Hekimliği Dergisi, 55(3), 251-255.
- Viboud, C., Alonso, W. J., & Simonsen, L. (2006). Influenza in tropical regions. PLoS medicine, 3(4), 89.
- Wagner, M. 2007. Competing in metagamespace – eSports as the first professionalized computer metagame. In F. von Borries, S. Walz, U. Brinkmann, & M. Böttger (Eds.), Space time play Games, architecture, and urbanism (pp. 182– 185). Basel: Birkhäuser
- WHO., 2020. WHO Director-General’s opening remarks at the media briefing on COVID 19 - 11 March 2020
- Wikipedia. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Ok%C3%A7uluk>, Erişim Tarihi: 22.05.2023
- World Health Organization. What is a pandemic? (2010). URL <https://www.who.int/csr/disease/swineflu/frequently%7B%7Dasked%7B%7Dquestions/pandemic/en/>

- Yaraş, A. ve Ekici, S. (2023). Üniversite öğrencilerinin covid-19 farkındalık düzeylerinin belirlenmesi: spor bilimleri fakültesi örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), 874-884. doi:10.33206/mjss.1233087
- Yarar, S., 2015. <https://prezi.com/wrzfohayoq5a/dagcilik>.
- Yeni Rehber Ansiklopedisi İhlas Holding A.Ş., İstanbul, 1994.
- Yetim, A., 2000. Sporun Sosyal Görünümü . *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 63-72 .
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H., 2013. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin yayıncılık.
- Yıldız, E., 2020. İnönü üniversitesi spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya.
- Yıldız, S. M., 2009. Spor Ve Fiziksel Etkinlik Hizmetleri: Geniş Bir Sınıflama. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*; 12 (22), 1-10
- Yılmaz, S., 2013. Spor yapan ve yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin empatik eğilimleri ile saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi; İstanbul ili Bayrampaşa ilçesi örneği. *Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.
- Zhou, G., Chen, S., and Chen, Z., 2020. Back to the spring of 2020: facts and hope of COVID-19 outbreak. *Frontiers of medicine*, 14(2), 113–116. <https://doi.org/10.1007/s11684-020-0758-9>

